

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MIN SLÆGTSBOG

FRED. KR. RASMUSSEN
SKYTTEHAVE

MCMXXXIII
MIDDELFART VENSTREBLADS
BOGTRYKKERI

MIN SLÆGTSBOG

MIN SLÆGTSBOG

FRED. KR. RASMUSSEN
SKYTTEHAVE

MCMXXXIII
MIDDELFART VENSTREBLADS
BOGTRYKKERI

I.

1493 var Hans Oluffsen Slotsfoged paa Nesbyhowet i Følge et fra Wissenbjerg Birketing udstædet Thingsvidne (Dipl. Lang).

(Bidrag til Odense Byes ældre Historie af Vedel Simonsen, 2' Bd. Pg. 39.)

1503, 4. Okt., vendte Kong Hans' Dronning Christine hjem fra sit svenske Fangenskab, foretog derefter en Pilgrimsfart til det hellige Blod i Wilsnack, hvorfra hun Foraaret efter vendte tilbage og havde nu Odense med Næsbyhoved Slot til sit Hovedopholdssted til sin Død 1521. Hun blev begravet i Graabrødrekirke, hvor ogsaa Kong Hans 8 Aar før var jordet. Hendes Gaard i Byen er nu tildels Bispegaarden og laa mellem Munkemølle, Horsetorvet og Holsedore. Efter hendes Død kaldte Kongen den »Vor Gaard«, »Odensegaard«, »Kongsgaarden i Odense«.

(Odense Bys Historie af Biskop Engelstoft.)

II.

1523 fik Oluf Kammersvend Gjenbrev paa St. Knuds Klosters Jord og Grund Norden næst fra Pugestrædet, paa hans, Kones og Datters Levetid, for 8 Sk. aarlig Skyld.

(Chr. Poulsens Register.)

1535 var Olaus Johannis eller Ole Hansen, der først havde været Dronning Christines Cubicularius og derfor kaldtes Oluf Kammersvend, Borgemester i Odense, hvilket han blev efter først at have været Raadmand i 6 Aar, og var det til sin Død 1553 (Bircherod).

1553 blev i Graabrødrekirke begravet Olve el. Oluf Hansen, som var Dronning Christines Kammersvend, dernæst Raadmand i 6 og Borgemester i 18 Aar (Bircherod).

Altsaa blev han 1529 Raadmand og 1535 Borgemester (O. B. H.). Hvad Stilling har nu denne Oluf Hansen, der sandsynligvis har været en Søn af fornævnte Slotsfoged Hans Olufsen, havt hos Dronning Christine? Han kaldes Cubicularius; hvilket betyder noget i Redning af Beregner. Navnet Kæmner kommer af Kammer og Benævnelsen »Kammersvend« har nok dengang havt en anden Betydning, end det vilde have nu tildags, nemlig Regnskabsfører og Kasserer. Denne Opfattelse bestyrkes ogsaa, naar de Brudstykker af Dronningens Regnskaber for 1504 til 1521, der findes anførte i O. B. H., gjennemses; Navnet Oluf Hansen forekommer aldrig, men Ordet »jeg« har været Oluf Hansen selv.

For Aaret 1520 ser Regnskabet for Odense Byes Vedkommende saaledes ud:

XXX Mk. opbar ieg aff Mickell Perssen, Borgemester i Otthensæ, aff Otthensæ Byskatt.

XXXIX Mk. opbar ieg oc aff for'te Mickel Perssen aff for'te Otthense Byskatt; the andre (altsaa 231 Mk.) var myn Frues Nade hannom skyldig.

LXXV Mk. annammett ieg aff Per Lauretssen, Borgere i Otthense, paa Giordt Nielssens Vegnæ, som hand var myn Frues Nade skyldig til Sagefaldt fore Niels Bondesen, samme Tidt.

XVII½ Mk. fick Hans Mule, Klensmedh, som myn Frues Nade har hannom skyldig. Mandagen netsh efter S. Calixti Martiris Dag (den 14. Oktbr.).

I Mk. bleff offerett i Prestegildett samme Dag.

IV Sk. fick Hr. Jørgen till Messer samme Dagh.

IV Mk. fick Hr. Lauris fore S. Gertrudis Messer, han holt en helth Aar omkring.

XXXI Sk. fik Jomfru Anna Pedersdatter till Glarvindu paa Jomfrustuenn samme Dag.

III Mk. fick Degnæ, som siunge Discantt aff the III Skoler samme Dag.

IV Mk. fick the Degnæ, som siungde vor Frue Messe udi Advent samme Dag (S. Stephani protomartiris d. 26. Dcbr.).

II½ Mk. fick Skolemesteren, fore han legte Orret (Orgelet) till samme Messe udi Advent.

III Mk. fick Degnæ fore Discant Nyaars Aften.

XXIV Sk. fick Peuelinge till Discant paa Biscopens Vegne.

IX Mk. Hus Mule for Arbejde effther hans Register.

III Mk. Skolemester till S. Albani, for han legte paa Orghen Adwent for Juul. —

Folk i Dronningens Tjeneste, nævnt i Regnskabsbogen: 1504 — X Mk. sende ieg met Karll — Jens Lyckesen — Bryggersvenden her af Nesbyhoffvit — I Mk. gav ieg Ambrosius til en Skinder.

1505 — I Mk. gaff ieg Nellæ, fore hun varede Skenck, ther han laa syugh i Mynthergaarden i Faste over — Lasse Stalldreng — Stalddrengen Symen — Anders Geedt — Jess Løgh effther Godskes Befalning — Makrelle, som Lagh købte — Gotze oc then anden Dreng — Christoffer og then Mitzener (fra Meissen).

1506 — Jørgen, myn Frues Dreng — Brænde, Jens Løgh købte — Ingerdt, Fadeburskvinden i Fruens Gaard i Odense.

1507 — Tygge Keldersvendt — Jens Kaass — Temme, myn Frues Dreng.

1508 — Hans, hendes Nades Dreng.

1509 — Portneren udi myn Frues Gardt.

1510 — Jørgen — Niels, Fogethen i myn Frues Gardt.

1511 — Jørgen, myn Frues Dreng.

1521 — III Mk. fik Christiern til Peuelinge, som siungde Discant. —

Ved Dronningens Død 1521 eller ialtfald naar hendes Bo er opgjort maa Oluf Hansen tage sig noget andet til. Han synes som Kammersvend at have havt sit Ophold paa Næsbyhoved Slot. Maaske han ligesom en Mule, en Bager eller en Fris har slaaet sig paa Storhandelen. Maaske har han ogsaa faaet Pension.

1523 fik Oluf Kammersvend Gjenbrev faa S. Knuds Klosters Jord og Grund, Norden næst for Pugestrædet, paa hans, Kones og Datters Levetid, for 8 Sk. aarlig Skyld. (Chr. Pouelsens Reg.)

Denne Grund er vist nutildags Odense Byes allerdyreste.

1529, i Frederik I Regeringstid, blev han Raadmand. Denne

Konge havde lagt Valget af Øvrighed i det menige Borger-skabs Hænder, saa Oluf Hansen var folkevalgt.

1535 blev han valgt til Borgmester; det var i det ene af de 3 Aar, da Landet var uden Konge. Kristian III tiltraadte først Aaret efter og Frederik I var død 1533.

Om hans Deltagelse i Kongens, Kristian III' Retterting haves følgende Underretning:

1540, Pinseaften, holdt Kongen Retterting i Odense. Borgmestrene Hans Friis og Oluf Kammersvend deltog.

1543, i Marts, Dom af Kongen og Raadet i Odense. Overværende bl. a. Hans Friis og Oluf Hansen, Borgmestre i Odense.

1549, ved Mikkelsdagstide, holdt Kongen Retterting i Odense i Overværelse af Borgm. Hans Friis og Oluf Kammer-svend.

1551, Kongens Rettergang i Overværelse af Oluf Hansen og Jørgen Kotti.

S. A. døde Hans Friis og blev begravet i Albani Kirke.

1553 døde, som før nævnt, Oluf Hansen og blev begravet i Graabrødre Kirke.

»De Odense Borgmestre har en betydelig Rang, som det synes næst efter Bispen, og lade sig paa adelig Vis begrave«, hedder det et Sted.

III.

1538 fik Hans Olsen Gjenbrev paa en Hauge uden Møglebroport for sig og Arvinger mod aarlig Jordskyld 1 Mk. dansk til St. Knuds Kloster (C. Poulsens Reg.).

1554. Ejendomsbrev for Hans Olsen, Borger i Odense, paa en Kronens Jord smst., langs ud med Adelgaden. Han skal opføre en god Kjøbstedsbygning der og yde sædvanlig Tynge deraf, samt aarlig give 4 Mark danske paa Odensegaard, den ene Part til S. Michels Dag, den anden til Paaske. For hver Gang han eller hans Arvinger bliver krævede for resterende Afgift, skulle de give 4 Skill. danske til Kronen. (Danske Kancelliregistranter.)

1563 blev den ærlige og velfornumstige Borger Hans Olufsen i Graabrødrekirke begravet. (Birch.)

1571 Karen Hans Olufsens og Fleres Skjøde paa en Gaard, Jord og Ejendom uden Pjenteport, Sønden Adelgaden til Hospitalet. (Hoff. F. 5 p. 182.)

Denne Hans Olufsen maa være en Søn af Borgmester Oluf Hansen; ligesom denne bliver han begravet i Graabrødre Kirke, hvilket ellers var forbeholdt Rangspersoner.

IV.

1753, kgl. Ordre til Magistraten i Odense, at forhjelpe Fru Gese Brokkenhus, sal. Erik Bildes, til det hun for Oksealg har tilgode hos Hans Lerke og Oluf Hansen i Odense. (Canc. Reg.)

1580. Kongens Befaling til Rentemesteren, Christoffer Valcendorff: »Da Oluf Hansen, Borger i Odense, har berettet, at han af Tolderen i Assens forfølges med Rigens Dele for Told, som han resterer med og ikke kan betale, og at Kronen skylder ham for den Fortæring, som Kongens Farbroder, Hertug Hans af Holstens Herremænd have faaet hos ham under den sidste Herredag i Odense, skal Christoffer Valcendorff gøre op med ham for Fortæringen og enten betale ham derfor eller lade Tolderen afkvitte Beløbet i Tolden.« (Danske Kancelliregistranter.)

1585, 2. Maj (Frederiksborg). Stadfæstelse for Hr. Rasmus Søffrensen, Sognepræst i Asmindstrup og Grandløse paa et aabent beseglet Pergaments Brev, dat. Odense Knud Konges Dag (10. Juli) 1527, hvorved Hans Bang af Bogense, Vikar til Apostolorum Alters Vikarie i St. Knudtz Domkirke i Otthense, med Samtykke af Hans Fris og Oluf Kammersvend, Borgemestre i O., bortlejer til Hr. Rasmusses Forældre, Søren Sværdfejer og hans Hustru, der Gaard i Nedergade osv. (Kancell. Brevb.)

1592. Missive til Anders Hvitfeldt, Otto Hvitfeldt og Mogens Bilde om at betale Oluf Hansen, Borger i Odense, nogle Penge, som de paa egne og deres Broders og Svogers Vegne skyldte denne. (Kancelliets Brevbøger.)

1593, 20. Maj. Miss. til Axel Brade om med Retten at tiltale Hans Urne for nogle store Slag og Hug, som han har givet

Oluf Hansen, Borger i Odense, først i dennes eget Hus og siden i Hans Urnes eget Herberg. (Kanc. Brevb.)

1593, 4. Juli (Kbhvn.). Aabent Brev, hvorved Kongen tager Oluf Hansen, Borger i Odense, der har klaget over at være bleven overfaldet og slaaget af nogle af Kongens Undersaatter i Fyen og har ansøgt om at blive forsvaret derimod, i sin Beskærmelse og lover at forsvare ham, saa alle, der har nogen Tiltale til ham, skulde tiltale ham med Lov og Ret for hans tilbørlige Dommere; dog skal han ligeledes forholde sig fredeligt og tilbørligt mod alle.

1594, 3. Juni. Oluf Hansen, Borger i Odense, ctr. Hans Urne, Dræbygaard.

Denne havde for nogen Tid siden med Hug og Slag overfaldet Oluf Hansen i sit Herberge, da Oluf Hansen vilde kræve ham for Gæld. Jakob Hansen i Vestergade vidnede, at d. 17. Febr. da kom Hans Urne og Oluf Hansen ind til ham, og som de var kommen indenfor i hans Stue gik Hans Urne og lagde sit Væрге fra sig, og idet de da stod paa Gulvet og snakkede sammen, da slog Hans Urne ham under Øret med Haanden og greb derpaa sin Daggert og stak ham i hans ene Kindben, da greb Oluf og sin Daggert ud; saa kom Jakob Hansen imellem og skilte dem ad. Hans Hansen Knivsmed paa sin egen og paa sin Hustrus Vegne vidnede, at de samme Dag saa Hans Urne og Oluf Hansen komme sammen op fra Nørreport og fulgtes ind til Jakob Hansens; da tyktes dem, de var gode Venner; men straks efter kom Oluf løbende ud fra Jakobs og bad han kunde faa en Badskær, og han skaffede Badskær. Senere skaffede de ham ind til Hans Skrivers, og da kom Hans Urne løbende ud i Gaden med dragen Væрге og raabte, at havde han ikke faaet, da skulde han faa mer. Mads Brændevin, Niels Lauridsen og Peder Suder vidnede i samme Mening som Hans Knivsmed.

Det andet Tingsvidne af fornævnte Byting d. 2. April lyder: Rikard Knudsen (Seeblad) vidnede, at d. 18. Januar s. A. var han med Jakob Hansen i Vestergade ombeden af Hans Urne til Dræbygaard at gaa med ind til Oluf Hansens og opbød hvad Penge Oluf havde manet ham til Christoffer Bangs for; da havde Hans Urne og Oluf mange Ord sammen,

hvilke han ikke alle kunde agte, men bl. a. saa han, at Hans Urne hævede sit Værge op, ligesom han vilde Oluf slaa med Kryds og Knop, som Oluf stod ved sin Bordende; saa vigede Oluf til Kandeskabet og greb en Tinkande; saa kom de imellem og Oluf vigede ind i den lille Stue.

Jakob Hansen, Povl Jakobsen, Niels Jakobsen i Nergade, som samme Tid ogsaa var inde hos Oluf Hansen, vidnede som Jakob Hansen.

Hans Urne blev dømt pligtig at stille Oluf Hansen tilfreds for hans Saar og Skade.

1595, 17. Juli. Ditløf Seedst, Niels Bager og Oluf Hansen, Borgere i Odense, havde Gældskrav paa afg. Knud Bilde til Lindvid og hans afgangne Søster, Fru Birgitte Banner til Flintholm.

Oluf Hansen mødte med Knud Bildes og hans Hustrus Brev paa 300 Daler Hovedstol og 6 p. c. aarlig Rente og berettede, at de skyldte ham en større Sum efter hans Regnskabsbogs Lydelse. Han mente, at de Banner burde gælde (betale), da de havde arvet, og Knud Bilde og Fru Birgitte Banner havde forpligtet sig en for alle at betale. Meget vidtløftig Dom, der gav Sagsøgerne Medhold.

(Dømt af P. Munk, E. Hardenberg og B. Rantzow.)

1595, 28. Juli. Oluf Hansen, Borger i Odense, tiltalte Mogens Bilde til Møllegaard (Longelse Sogn) for en Forpligt, han havde givet i Kjøbenhavn 1591 efter afg. Klaus Hvitfeldts og Lauge Hvitfeldts Død sammen med sine Medarvinger, hver for sin Anpart at betale og som M. B. ikke har efterkommet, skønt O. H. med Regnskabsbog og Brev har været tre Rejser til Rynkebygaard og paa Langeland paa Møllegaard, saa og paa hans Hustrus Vegne for hun ikke har kvitteret O. H. for 200 Daler hos Niels Bager, Borger i Odense, og holdt ham det skadesløs, ligesom han ogsaa havde Tiltale til hende, for hvad Gæld og Regnskab ham og hende var imellem. M. B. mødte ikke eller nogen paa hans Vegne.

Dom af Kongen alene: M. B. bør at hafve tabit sagen och at være til regnskab med O. H. och betale hannom, hvad han med rette findis at være hannom skyldig.

1596, 2. Septb. Oluf Hansen, Borger i Odense, forfulgte

Mogens Bilde til Møllegaard for nogle Herredagsdomme han havde over ham for hans Anpart i Clavs Hvitfeldts Gæld, saa og for 200 Daler, for hvilke hans Hustru med sin Broder havde udtaget Gods hos ham. M. B.s Fuldmægtig mødte og tilbød at gjøre Regnskab.

Dom: Da vore Domme tilholde Parterne at sidde over Regnskab med hverandre, hvad endnu ikke er sket, skulle de møde med hverandre i Odense 8de Dag efter næste Mikkelsdag; bliver O. H. da ikke betalt, kan han fortsætte med Forfølgningen. (Nærværende Jørgen Daa til Snedinge.)

1598, 29. Juni. Oluf Hansen, Borger i Odense, tiltalte afg. Niels Andersens Arvinger, Anders Dresselberg til Vognstrup, Hans Dr. til Bierby og Vilhelm Dr. til Vindinge samt Fru Ide til Skiersø, Falk Gøis Enke, med sin Lovværge for et Brev af 13. Maj 1573, udgivet af afg. N. Andersen til Bierby og Fru Ide, Falk Gøis Enke, lydende, at de havde udtaget hos O. H. 2 Stykker sort Engilst til Fru Grette Brøske til Vognstrup hendes Begravelse for 96 Daler, hvilke de paa Fru G.s Arvingers Vegne forpligtede sig at betale, naar Skiftet efter Fru G. var blevet holdt, og det uden al Skade, Hinder, Kost og Tæring. Dette Brev havde han ikke kunnet faa betalt, da de ikke syntes enige om, hvormeget hver skulde udrede. Han paastod indstævnte tilpligtet samtligent eller og en for alle at efterkomme Brevet. A. D. mødte paa egne og Søskendes Vegne, Mogens Gøe paa sin Moders, Fru Ide Ullstands Vegne, og A. D. berettede, at paa Skiftet efter Fru G. mente hendes Arvinger, at hun havde Regnskab med O. H. og bad ham tilstille Hak Ullstand sit Regnskab, saa skulde han faa Betaling. Nu var lang Tid tilforn gaaet Fru G., deres Fader Niels Andersen og dem en Kontrakt imellem om den Ed hun af Kongen var tildømt, ved klart Regnskab at indføre alt sal. Peder Ruds efterladende Gods og Gæld, saa at de og deres Søskende ikke ydermere tog i Skifte enten udi Løsøre eller Gæld end efter det Regnskab, hun skulde gjøre sin Ed paa, og derfor aldeles intet arvede efter Fru G., medens hendes egne Arvinger tiltog sig at afklare hendes Gæld og Begravelses Omkostning. Han ansaa derfor Fru G.s Arvinger for pligtige til at indløse hint Brev; men han og hans Søskende vilde dog

straks for deres Faders Anpart betale O. H., dersom de i lige Maade for Kongen og Raadet maatte søge Fru G.s Arvinger; Rentepenge og Skadegæld vilde de derimod ikke betale, da Brevet ikke lød paa Rente, og O. H. derhos kun havde krævet Fru G.s Arvinger, men ikke dem.

Dom af Kongen, P. Munk og A. Hvitfeldt: »De Dresselberger saavelsom Fru Ide Ullstand ere først pligtige deres Faders og hendes udgivne Brev at fyldestgjøre og betale Oluf Hansen samme Summa Pendinge efter samme Brevs Lydelse.«

1599, 16. Okt. Olluf Hanssen, Borger i Odense, tiltalte Fru Karrine Banner til Høgholt med sin Lovværge, Erik Løcke til Eskier, Otte Lindenov til Borrebye, Fru Karrine Krabbe til Flintholm og Fru Anne Krabbe til Vorgaard med sin Lovværge, alle afg. Fru Birgitte Banners Arvinger, fordi Fru Magdalene Banner og Fru Karrine Banner ikke havde efterkommet og fuldgjort vor og vort elskelige Rigens Raads Dom, som er gangen til almindelig Herredag 1595, og ikke vilde lade komme til Afkortning de Øksen, de havde solgt ham i Randers 1594, idet de efter hans Mening vilde udtyde Dommen, selv om han skulde miste Betalingen for sin halve Gæld. De Banner lod ved Fuldmægtig O. T. fremlægge Dommen og Indlæg, hvorefter de var villige til at efterkomme Dommen, naar O. H. med de andre Gældnere vilde sidde over Regnskab med dem og i sin Part afkorte, hvad der var solgt af Fru Birgitte Banners Gods, medens hun og K. Bilde var tilsammens. Da O. H. ikke havde tiltalt dem til sit Værneting, før han appellerede ind for os, paastod O. T., at Indstævnte burde være kvit for hans Tiltale, og han staa til Rette for Kost og Tæring.

Dom af A. Gøie: »Efterdi vor forrige Dom, som er gaaet i samme Sag om hvad Gods, som er afhændt af Fru Birg. Banners, alene bør at forstaas om hvad Gæld de Banner og de Bilder imellem er at skifte, og ikke kan præjudicere eller være Gældnerne forfængelig at skulle imod Loven miste deres Gæld, da fandt vi paa for Rette, at de Banner bør at tage ved halv Gælden efter Loven og Recessen og vor forrige Doms Lydelse; dog hvad O. H. befindes at have oppebaaret, enten

Øksen eller andet, da hannom pligtig, det udi sin Betaling at kvittere.«

1600, 26. Sept. Marrine, Olluf Hanssens Enke i Odense, forfulgte Anders Hvitfeldt til Snidstrup til at efterkomme vor og Rigens Raads Dom af 21. Juni 1593, hvorefter O. Hanssen burde sidde over Regnskab med A. H. og hans Medarvinger om nogle Penge, som A. H.s Fader og Broder var blevet O. H. skyldig og Arvingerne 1591 havde forpligtet sig til at betale. A. H. irettelagte ved Fuldmægtig Indlæg, hvorefter hun krævede for meget af ham; han havde været til Regnskab med O. H. i København og da bevist, at han paa Gælden havde betalt 100 Daler; han var overbødig at betale saa vidt hans Faders og Lauge Hvitfeldts Breve formelder, undtagen 4 Persiller, hvilke han ikke vilde være stendig, med minder L. H.s Bevis derpaa findes. Omkostning vil han ikke give Sagsøgerne, med mindre han blev dømt dertil. Fra begge Sider i Rette lagdes Breve; Marrine, O. H.s, i Rette lagde desuden sin Husbonds rigtige Regnskabsbog og paastod sig tilkendt den Kost og Tæring, som var anvendt siden vor og Rigens Raads Dom udgik.

Dom (paa Dragsholm): »Efterdi vi befinder en stor Vitløftighed at være dem imellem om Regnskab og ikke endnu tilfulde er klargjort, hvor meget afg. O. H.s Arvinger kan have at fordre af A. H. paa sin afg. Faders og Broders Laugis Vegne, hvis Gæld han har tiltaget sig at betale, da har vi optaget Sagen til idag 6 Uger; imidlertid skulle de være over Regnskab med hverandre i Danemænds Nærværelse, som Borgmester og Raad i København skal tilforordne dem og begge møde i København den 6. Novbr. førstkommende, og hvad da kan kjendes, at A. H. bliver O. H.s Hustru skyldig efter Breve og Regnskabsbog, det skal han straks betale eller have i hendes Minde; sker det ikke, tager Marrine O. H.s igjen vor og Rigens Forfølgning, og A. H. er desuden pligtig at betale hende Kost og Tæring siden Sagen indkom i Rigens Ret.« —

1601, 1. Juni. — Niels Bager, Raadmand i Odense, forfulgte, ved Fuldmægtig Olluf Hanssens Arvinger smst. til at udlægge ham deres Anpart af O. H.s Gæld, og var nu i Dag deres rette siette Ugers Dag at møde i den Sag (da det imid-

lertid er 2den Pinsedag faar Niels Bager Paalæg om paany at tage Rigets Stævning, for saa vidt de ikke kan komme overens med hinanden). —

1601, 16. Sept. — Niels Bager, Raadmand i Odense, forfulgte, ved sin Broder Clavs Bager som Fuldmægtig, Olluf Hanssens Arvinger til at betale deres Anpart efter O. H.s Haandskrift, i Mandags var deres Tægtedag, og da blev Sagen optaget til idag. C. B. i Rette lagde nu vor og Rigens Dom af 1. Juni og derhos en Regning, som Danemænd havde lignet dem imellem, af Odense Raadhus 28. Juli, hvorefter Marrine, O. Hanssens og hendes Børn blive N. B. skyldig efter Æskningen 420 Daler 2 mrk. 4 sk. og 1 Læst Malt, samt desuden 54 Daler 7½ sk. Anne Olufsdatter mødte og mente, at der altid havde været Regnskab og Handel mellem hendes Fader og Niels Bager, og de havde ikke altid taget Kvittans, naar de gjorde klart og afbetalte; hun paastod, at Gælden var noksom betalt.

Dom: »Da Parterne har været over Rede og Regnskab med hverandre for uvildige Danemænd, som egenhændig have underskrevet Regningen, hvorefter Indstævnte er N. B. en Sum Penge skyldige og da disse intet fremlægge, hvormed de kunne afbevise, at Gælden er betalt, bør N. B. videre at komme til vor og Rigens Forfølgning.«

(Dragsholm.) — Rdb. 1597—1609, 96—98.

1602, 20. April. — Knud Daa til Hestholm tiltalte Lavrits Oldeland til Veilegaard, Hertvig Kaas til Hørupgaard, Niels Skinkel til Gierskov og Hans von Melden til Lundsgaard, fordi de som Ridemænd havde indført Maren, Oluf Hanssens, af Odense i hans Gaard i Sersløf for en Gæld, som hans Broder Hans Daa var O. H. skyldig; før de gjorde Indførselen, havde han ladet dem se sine Skøder og Adkomstbreve og ladet mundtlig læse for dem, hvormed han vilde forholde dem samme Indførsel; tilmed havde de ikke villet give ham beskrevet, hvad de i Sagen havde afsagt, skønt han med 2 gode Mænd havde beskikket dem derom. Da Gaarden aldrig havde været hans Broders, men altid fulgt ham, siden hans Søster døde, burde Indførselen ikke komme ham til Skade. Han i Rette

lagde: 1. Hans Daas Brev af Sersløf den 28. Juli 1597, at hans Anparter i Gaarden, som tilfaldt ham efter sin Søster Anne Daa, aldrig havde fulgt ham, men kun hans Broder efter det Skøde, denne havde faaet af ham, og som var udgivet, før han kom under Rigens Forfølgning. 2. Brev fra Odense 7. Febr. 1602, udgivet af Hans Urne til Dreibygaard og Gabriel Knudsen til Nordskov, at da de den 18. Novbr. vare blevne skikkede til Ridemændene for at kræve beskrevet, hvad disse havde afsagt, fik de til Svar, at Lavrits Byskriver i Odense havde Brevet med Genpart; der skulde K. Daa fordre det. 3. Brev af Odense s. D., udgivet af 2 Mænd om, at de paa K. Daas Vegne havde afkrævet Lavrits Byskriver Genpart af hin Indførsel, og faaet til Svar, at hans Dreng vel havde skrevet Genparten, men straks antvortet H. v. M. den. De indstævnt mødte med Indlæg, hvorefter K. Daa den Gang, de gjorde Indførselen, kun havde i Rette lagt Breve, som H. Daa havde udgivet den Tid, han var under Rigens Forfølgning, og da Rigens Ret skal medføre, at hvem der under er, maa ikke sit Gods afhænde, havde de ikke gjort K. D. nogen Uret; de havde kun kunnet rette sig efter de Breve, som den Gang blev lagt i Rette for dem, og Indførslen burde derfor blive ved Magt. De i Rette lagde sit Indførselsbrev af Sersløf den 20. Juni 1601, lydende, at da Marrine, O. H.s, havde forhvervet Kongens 6 Ugers Paamindelse til dem, at de efter det Ridebrev til dem, som O. H. havde forhvervet, skulde indride til H. Daa og udæske af ham 32 Daler og 3 Mark, som han O. H. paa Boel Frises Vegne, Borgerske i Odense, skyldig var, derhos Fyldest for Kost, Tæring og Skadegæld, da have vi i Dag, som er den 20. Juni, efter kgl. Maist. Ridebrev og seks Ugers Paamindelsesbrev været i Broby og af H. Daa udæsket og begjeret, at han efter kgl. Maist. Ridebrev og Rigens Forfølgning vil fuldgøre og udrette for'ne 32 Daler og 3 Mark med Kost, Tæring og Skadegæld, og ingen Udlæg os paa O. H.s Hustrus Vegne der skete i nogen Maade, hvorfor vi os forføjede til Sersløf og der indførte O. H.s Hustru paa B. F.s Vegne i tredie Parten af den Gaard sammesteds, som Fru Ane Jørgen Daas tilforn iboede, for for'ne 32 Daler 3 Mark Hovedstol, disligeste for 124 Daler 3 Mark, Kost, Tæring, Brevpenge

og Skadegæld, indtil saa længe Marine, O. H.s, lovlig bliver der igjen udført.

Dom: Efterdi for'ne Ridemænd har indført Maren, O. H.s, i den tredie Part i en Gaard i Sersløf, som K. Daa beretter sig at tilhøre og at have købt af hans Broder Hans Daa, og for'ne Ridemænd ikke har ladet indføre nogen af Parternes Breve i den Afsked, de om samme Indførsel har givet beskrevet, da bør for'ne første Indførsel død og magtesløs at være, og for'ne Ridemænd med første Lejlighed igjen at sammen komme, da Brevene og al Lejligheden videre at ransage, og da at forskaffe hende Udlæg eller Indførsel, saa vidt ske kan med Rette.

V.

Anders Olufsen.

Denne Indførsel i Sørslevgaard maa, som det vil fremgaa af det følgende, senere være fuldført; Maren Oluf Hansens har faaet den overdraget og senere overgivet den til sin Søn Anders. Beviserne herfor er følgende:

1. Den gamle Egekiste. I min Opvækst stod der paa Loftet i min Fødegaard i Kjørbyholm en stor Egekiste med fladt Laag; der skulde ret gode Kræfter til at lukke dette op. Kisten blev brugt til Hengemning af Vinteræbler; naar de der fik en Dyne over sig, kunde Frostene ikke naa dem. Senere paa Vinteren, naar Fader var færdig med at malte, og For-aarsbrygningen var overstaaet, kom Resten af Maltene ned i Kisten, hvorved det, unddraget Luftens Paavirkning, bedre kunde holde sig til Anvendelse ved Sommerbrygning. Kisten blev opkjøbt og bortført af nogle Antikvitetshandlere fra Odense i et af Aarene 1880—83, da jeg læste i Kjøbenhavn.

Oftentimes har jeg som Dreng ligget paa Knæ foran denne Kiste og studeret dens i dyb Relief rigt udskaarne Forside. En Frise hen under Laaget lød: »Herrens Frygt gifver Rigdom og fører alt godt med sig siger Syr.« Kistens Forside var iøvrigt delt i 2 dybt indsænkede Felter; i det til venstre stod A. O. S., i det til højre 1607 el. 1617. Hvad er det nu, denne Kiste fortæller? Jo, dette, at den er kommen til Kjørbyholm 1656 fra Sørslev med Christen Andersen. Kisten har

været hans Faders, Anders Olufsens i Sørslevgaard, og været den Kiste (med sædvanligt Tilbehør), hvormed Maren Oluf Hansens har udstyret denne sin Søn, da hun satte ham ind i denne sin erhvervede Gaard. Denne gamle Kiste er et godt Led i Bevisrækken for min Nedstamning i lige Linje fra Borgmester Oluf Hansen (Kammersvend) i Odense, der levede paa Kongerne Hans, Chr. II., Fred. I. og Chr. III.s Tid.

Om Anders Olufsen ved jeg kun lidet. Sørslev Kirkebog er først paabegyndt 1666, og da har Anders Olufsen og hans Hustru nok ligget mange Aar i Mulde; men de er døde paa Sørslevgaard, den tidligere adelige Gaard, der sidst var beboet af Anne Stigsdatter Ulfeld, Jørgen Daas Enke. Gaarden er ikke fortsat bleven i Anders Olufsens Slægt, ingen af hans mange Børn har overtaget den. Derimod gik den i 1654, da Præstegaarden i Hemmerslev brændte, eller i de nærmeste Aar derefter, over til at være Præstegaard, og ved dennes Ombygning 1805 (berettes der i Rugaards Historie) fandt Pastor Sidenius bag en Beklædningsfjæl i Storstuen følgende med sort malede Linier:

Her inden var en Herremand
Han gjorde hvad han kunde
Men se om Du hernen kan
Ham kjende fra en Bonde.

Rimet maa jo skyldes Anders Olufsen.

Det har været et stærkt Vaaningshus, det paa Sørslevgaard; vel langt over 200 Aar gammelt, da det 1805 bliver nedbrudt, efter at det i 1½ Hundred Aar har været Bolig for Præsterne i Sørslev.

Om Anders Olufsen og hans Kone har jeg iøvrigt ikke kunnet opspore nogetsomhelst. Sørslev Kirkebog er først, som før nævnt, paabegyndt 1666, og da har baade Anders Olufsen og hans Kone forlængst været døde og deres Gaard blevet Præstegaard. Heldigvis begynder Indslev Kirkebog noget før, og den giver de første Oplysninger om Anders Olufsens Børn, nemlig:

1647 døbt Steffen Rasmussens Karine i Kærbyholm. Faddere: Mads Hansen Captein, Michel Erichsen i Gremmerlykke,

Jep Andersen i Sanderum, Ide Jespers i Indslev, Anne Pedersdatter i Gremmerlykke.

1648 døbt Steffen Rasmussens Rasmus, som blev hjemmedøbt. Fadd.: Bend Nielsen, Peder Nielsen, Captein Mads Hansen, Anne Anders Ibsens i Himmerslev, Karine Erichsd. t.

1649 døbt Steffen Rasmussens Neels i Kærbyholm. Fadd.: Mads Hansen Capt., Steffen Erichsen, Henrik Pedersen født i Grmlk., Karine Steffensdt. af Middelfart, Anne Pedersdt. i Grmlk.

1652 døbt Steffen Rasmussens Marine i Kærbyholm. Fadd.: Morten Poulsen i Meddelfart, Jens Andersen i Sanderum, Anders Poulsen i Kørup, Karen Oluf Wolders i Middelfart, Bodel Jakob Dithmers i Indslev, Jørgen Lauridsens Kone i Gamburg.

1654 døbt Steffen Rasmussens Rasmus af Kærbyholm. Fadd.: Jep Andersen i Sanderum, Henrik Pedersen i Middelfart, Christen Andersen fra Serslefgaard, Frederik Alexandersen og Margrete Madsdt. i Ouby Præstegaard.

1657, Natten mellem 7' og 8' Januar, blev Steffen Rasmussens Anders født og døbt. Fadd.: Hans Alexandersen, Mads Hansen Captein, Oluf Andersen af Sørslev, Maren Mads Rasmussens i Bubel, Karen Jens Skøttes Hustru i Indslev. —

Steffen Rasmussen boede i den søndre Gaard i Kærbyholm (hans Fader, Rasmus Hierresen, døde 1648, 84 Aar gl.); hans Kone hed Mette Andersdt. og 3 af hendes Brødre er ovenfor nævnt som Faddere, nemlig Jens, Christen og Oluf; selv nævnes hun flere Gange i Kirkebogen som Fadder. Hun døde 1681, 56 Aar gl. Det var i hendes Gaard 1658, da Svenskerne var inde for at plyndre, at hendes Broder Christen, der nu boede i den mellemste Gaard, nedskød en svensk Officer, der holdt til Hest derinde, og derefter skjulte sig i et hult Træ.

Om Mette A.s Børn vides, at Karen 1664, altsaa kun 17 Aar gl., blev gift med Peder Michelsen fra Gremmerlykke og kom til at bo i Taarup (nu Taarupgaard); hun døde allerede 1672 efter at have sat 2 Pigebørn, Sara og Anna, i Verden.

Sønnen Anders kom til Indslev (nu Indslevgd.) at bo i nogle Aar, men flyttede saa til Asperup (Hedegaard), hvor Slægten siden har boet indtil Slutningen af forrige Aarhundrede.

Sønnen Niels kom til Kærby at bo, i den saakaldte Officersgd. Der har Slægten fortsat boet indtil omtr. Aar 1380. Min Mormoder, Karen Jensdt., er født der.

Endelig Sønnen Rasmus fik sin Fødegaard, blev gift, men døde 1686. Han efterlod sig en Datter Karen, der var født 1684, og 1706 blev gift med Jens Hansen i N. Aaby Markgaard.

Saavidt om Mette Andersdatter og hendes Efterkommere.

Den Jens eller Jep Andersen fra Sanderum, der flere Gange er nævnt som Fadder til hendes Børn, er jo nok hendes Broder; han findes ikke nævnt i Sanderum Kirkebog, men mulig er det ham, der 1666 nævnes som Ridefoged og Forvalter over Enggaard (Gyldensten) og 1671 som forrige Foged paa Enggaard og nu residerende i Maderup. Han oprettede ved Sammenlægning Maderupgaard i Sørslev Sogn og blev efterhaanden Ejer af meget Gods, ogsaa Æbelø en Overgang. 1683 laaner han af Præsten Hans Bang 100 Rd. i Croner og stiller som Pant et Boelssted i Maderup samt 100 Lod (1,6 kg) Sølv, som bestaar i 1 Sølvkande, 10 Sølvskeer og 2 Smørbrikker. Aaret efter laaner han af Friherre Oluf Rosenkrans til Enggd. 152 Rd. 3 Sk., hvorfor han stiller sin Gaard i Pant.

I sin Elvedgaards Historie omtaler Vedel Simonsen »Maderupgd., der tilforn havde tihørt den mægtige Jens Andersen«.

1662 var han blevet viet til Else Madsdt. paa Sandager; der blev, saavidt vides, ingen Børn i dette Ægteskab. Han døde 1693 i Haarslev, 69 Aar gl., og var altsaa et Aar ældre end Mette Andersdt.; han født 1624, hun 1625.

Broderen Oluf A. der er nævnt foran som Fadder i Kærbyholm var født 1629; han blev 1664 gift med Karen Pedersdt. i Revldrup og de havde følgende Børn: 1665 Anne, 1667 Hans, 1668 Anders, 1669 Anders, 1672 Maren, 1674 Karen (her var Jens Andersen i Maderup bl. Fadd.), 1679 Kirsten (døde spæd), desuden en Søn Peder. Ouf A. døde 1713 og Hustruen Karen Pedersdt. 1723; hun var da 85 Aar gl.; hun døde i Nordskov.

Sandsynligvis er den Søren Andersen, der i 1658 er Fader hos Christen Andersen i Kærbyholm og havt sit Ophold der, ogsaa en Broder, den yngste. Han kom til at bo i en Gaard i Sørslev Sogn, der snart kaldes Brunlund, snart Brolund. Her døde han i 1714, 82 Aar gl., altsaa født 1632.

Dermed er omtalt Anders Olufsens Børn paa nær Sønnen Christen Andersen, ham, hvorfra jeg nedstammer.

VI.

I første Halvdel af det 17de Aarhundrede boede der i den mellemste Gaard i Kærbyholm en Mand ved Navn Niels Petersen; han nævnes allerede 1629 i Kærby Bylov. Han afløses i Gaarden af sin Søn Knud Nielsen, om hvem Indslev Kirkebog har følgende:

»1656 dend 2. Mai Kl. 10 om Aftenen hensoff i Herren Knud Nielsøn i Kierbyeholm, barnefødt der sammesteds i dend mellemste Gaard, der forud havde været i Egteskab og boet ibid. jt(et) Aar mindre 14 Dage, Aetat. (Alder) 26 Aar 14 Dage. Begravvis 6 Maji.«

Videre har Indslev Kbg.: »1656 Dom. XV i Trin. blefve sammenviede i Egteskab Christen Anderssøn og Marine Knud Nielsøns i Kierbyholm«, og videre: »1657, 17 Sptb., blev begravet Christen Andersøns dødfødte Søn og 27 Novbr. s. A. Moderen Marine Andersdt., 23 Aar 8 Uger gl.«.

Christen Andersen har da nu faaet Bopæl i Kærbyholm, efter at hans Fødegård i Sørslev et Aar eller to før er blevet Præstegaard. Det er da naturligt, at det er blevet ham, der har hjemført Faderens prægtige Kiste; den har der ellers nok været Rift om.

Med Aaret 1658 begynder den saakaldte Svenskekrig. I sin Vends Herreds Historie meddeler Historikeren Vedel Simonson paa Elvedgaard følgende Oplysninger om Chr. Andersen:

»Den Mand, der i Indslev Sogn gjorde sig mest bekjendt i Svenskekrigen var Christen Andersen, som boede i den mellemste Gaard i Kærbyholm og i den Tid opkastede sig til en Slags Blodhævner for Landet; han var stor og stærk som en Kæmpe og havde baade Mod og Kræfter til at modsætte sig de plyndrende Fjender. Da han fornam deres Ankomst, gra-

vede han alle sine Binge med Malt, Korn og Fødevarer ned i Jorden, samt, da han var rig, en Del af sine rede Penge; de øvrige fordelte han i Punge og stak omkring paa Høslyden; sine Bøsser og Pistoler, hvoraf han besad en stor Del, der endnu tillige med Sabler for 60 Aar siden til en Admindelse hængte der i Gaarden, fordelte han omkring paa de skjulteste Steder, i hule Træer osv. Af sin Bagerovn, som gik ud ved Porten, dannede han sig et Slags Batteri, gjorde Skydehuller i samme paa Kryds og Tværs, at han i alle Retninger kunde beskytte Porten; derpaa spærrede han sin Port med Læse-træer og stillede sig paa Vagt i Ovn. Da nu en Trop Svenskere kom ansættende og efter brugelig Maner vendte Hestenes Rumpe til for at sprænge Porten, skød han fra sit Smuthul ud iblandt dem saalænge til de forfærdede retirerede; men Sejren kostede hans Kones Liv, thi hun laa netop i Barselseng, og da hun hørte, hvorledes de Svenske brød paa Porten og hvorledes hendes Mand skød Skud paa Skud, sprang hun i Brønden og druknede sig. Til andre Tider lod han Porten staa aaben, og naar de svenske Partigjængere kom og fordrede hans Penge, fulgte han dem op til en af sine Smaapunge paa Slyden og medens de fordelte Pengene, sprang han ud af et eller andet svagt Sted paa Taget, greb et af sine skjulte Geværer, lagde sig i et Baghold og skød et Par Stykker af dem, idet de droge bort.

En anden Gang tvang de ham til at vise sig Vej, og da de ved Pavesbro mellem Kærby og Skovshøjrup fik dem til at gaa ud paa en Række Stene i Vandet, saa at de ikke kunde omringe ham, skød han dem bagfra med sine skjulte Pistoler og undløb.

En tredie Gang stjal 2 Marodører hans eneste tilbageblevne Ko; men han forsynede sig med sin Buløkse, gik efter dem og fik rigtig sin Ko tilbage, formodentlig ved at hugge Marodørerne ned. Kort, hvor han kunde se sit Snit, det være sig i Marken eller i Skoven, der nedskjød eller nedhuggede han de Svenske og især deres Officerer, af hvilke en, som han nedlagde, skal være begravet i Kauslunde Kirke og have været af en betydelig Charge. Forresten fortalte han, at Mangelen den Tid var saa stor og Hungeren saa trykkende for

dem, der ikke havde nedgravet deres Proviant i Jorden, at man ofte fandt Folk omstyrtede og døde paa Vejen med en Visk Hø i Munden, som de af Hunger havde forsøgt at svælge.

Til sidst ophørte dog Fjendtlighederne for største Delen, idet det blev saaledes bestemt, at hvo der vilde tage mod en Svensker og føde ham, skulde være fri for videre Plyndring (altsaa en Slags Sauvegarde). Derfor blev Svenskerne lidt efter lidt vante til Danmark, og mange blev derfor ogsaa siden her boende, da de andre droge ud, og derfra skulde alle de hidrøre, hvis Sønner hed Svend. Ligeledes skulde de Svenske, da de blev slagne, i Flugten have efterladt mange Sager hos dem, de laa i Indkvartering hos, og disse derved blevne rige. (Meddelt af en af Mandens Efterkommere, Hr. Landmaaler Rasmussen paa Bubbelgaard.) Fremdeles fortælles der om samme Mand, at han stundom sad i en hul Æsk for derfra at belure de Svenske, og engang kom en fornem svensk Herre, eller, som Bønderne kalde det, en Minister, ridende der forbi og holdt ned i et Kær, som laa ved Enden af Gyden, der gik fra Gaden og op til Mandens Port, for der at vande sine Heste, men han skød ham paa Stedet, saa at han segnede død ned i Vandet, og derved skulde han være kommen til stor Rigdom; ligesom man ogsaa, da man for en Del Aar siden ryddede bemeldte Dam, skal have fundet for over 200 Daler Værdi deri. Han spærrede sine Porte ikke alene med Læssetræer, men satte ogsaa al sin Gjødning indvendig for samme og derfor var det, at de Svenske, endskønt de i en hel Række rykkede deres Heste baglæns mod Porten, aldrig kunde sprænge den. Selv gik han omkring paa Rygningen af sin Gaard og nedskød derfra de Svenske, som kom ham for Skud og saaledes turde ingen Svenskere opholde sig der i Byen. Engang skød han en fornem Svensker, der var meget korpulent, idet han gik over et Gærde, og da han ikke straks døde, hørte han ham raabe: »O, min Bug, min Bug«. En anden Gang skød han en Svensker, som sad inde i en af Nabogaardene og talte sine Penge; derved fik han stor Rigdom.

En Gang havde han været i Smedie og gik med noget Plovjern paa Ryggen, da han blev angrebet af en svensk Rytter; han forsvarede sig da paa Skrømt med Plovjernet, til han fik

Svenskeren lokket ud i en Mose paa Asperup Grund, der kaldes Engvads Mose, hvor han tæt derved i en lille Kratskov, som kaldes Tornehave, havde en af sine Bøsser skjult, og nu maatte Svenskeren bøde med Livet. En anden Gang kom en svensk Officer kjørende i en Chaise der til Porten og var ledsaget af en halv Snes Mand, som forgæves søgte at sprænge Porten; da skød Chr. Andersen Officeren, de Gemene flygtede, han tog hvad der var af Værdi i Chaisen, skilte den derpaa ad og ned-sænkede den i det foromtalte Kær. Naar han gik ud, havde han gjerne en Kappe om sig, under hvilken han hemmelig førte sine Pistoler i en Art Bælte, han bar om Livet. To Svenskere kom en Gang til Indslev Kro og talte indbyrdes om, at de vilde gæste Kristen Andersen i Kærbyholm om Natten; Kropigen underrettede ham om det forestaaende Besøg, og da de kom til Bryggersdøren for at bryde ind, var han straks tilrede og, idet de undløb, gav han den ene et Skud Hagl i Bagdelen, der bekom ham saa ilde, at skønt han vilde skjule det ved at sige, at han havde sat sig i Tornene, maatte han dog kort efter dø deraf. En anden Gang vilde en Svensker stjæle fra ham og var lykkelig smuttet ind paa Loftet gjennem en Luge i i Gavlen, men Chr. A. kom efter ham med en Buløkse, og nu maatte han i sin Nød styrte sig ned ad en Lem i Bryggerset, hvorved han faldt i et stort Kar, hvori Byg stod i Svøb der-nede, til ikke liden Forskrækkelse for den tilstedeværende Pige, og undkom saaledes lykkelig. En anden Gang kom der et stort Parti, som han ikke turde binde an med, og bortførte hans sidste Ko; da de nu gik bort med den, opdagede han, at de delte sig, og kun 3 blev ved Koen. Da greb han en Bøsse og en Buløkse, og da han indhentede dem paa Asperup Mark, tæt ved det saakaldte Tagedom, paa Vej mod Kauslunde, tvang han dem ved Trusler til at give Koen tilbage.

Saalænge hans Kone levede, stod hun ham trolig bi ved hans Manøvrer; naar han skjød, var hun gjerne ved og ladede de tomme Geværer.« —

Saavidt Vedel Simonsen, der havde ladet en Maler Ringe indsamle de sidst nævnte Oplysninger.

Det er ikke vanskeligt at skjønne, at en Del er forskellige Variationer af den samme Begivenhed; en af dem fortalte min

Fader paa den Maade: »Der kom en svensk Ryttertrop ind i den forreste Gaard, hvor hans Søster boede. Chr. Andersen ilede over Toften med sin Bøsse, og saa fra en Smøge 'en Oficer holde til Hest inde i Gaarden, medens hans Mandskab var inde i Huset for at plyndre. Chr. A. skød da paa Office-ren, der styrtede af Hesten, idet han raabte: »Mi But, mi But«. Chr. A. glemte sig derefter i et hult Træ.«

Selv en nøgtern Vurdering af de ovenfor skitserede Begivenheder giver dog et Billede af Christen Andersen som en modig, snarraadig og handlekraftig Mand; ja, det kan vel tilføjes dumdristig og heldig.

Videre om ham er at meddele, at han i Aarene for Tre-aarskrigen baade blev anden Gang gift og anden Gang Enkemand. Herom beretter Kirkebogen:

1659 Dominica 11 post Trinitatis (3die Søndag efter Pinse) blev døbt Christen Andersens Søn af Kærbyholm, Anders. Test. bapt.: Stefen Rasmussen, Søfren Knudsen, Christen Andersson, Hans Nielsøn, ibid., Anders Pofvelsøns Kone (i Kørup) og Dorete Erich Christophersøns (i den nordre Gaard i Kærbyholm).

1659 imelem dend 21 og 22 July, en stund efter midnat, falt Karine Hansdaater, Christen Andersøns i Kærbyholm, paa Hovedet ned i Brønden, der hun vilde forsvare for Fjenden noget Kobber(tøj) og kom om Livet, efter at hun havde levet 30 Aar mindre 1½ Mnd., og blev begravet 25 July.

Hendes lille Søn, Anders, blev begravet 20 Okt. s. A.

Om en af hans Faddere, Anders Poulsens Hustru i Kørup, har Maler Ringe opnoteret følgende: »Forresten fortælles, at Karen Andersdt. (skal være Maren Hansdt., Karen Andersdt. var igjen hendes Datter. Hun blev senere Kone i Kørup; deraf Forvekslingen) i Kørup, som var et stort, stærkt og modigt Fruentimmer, ikke var bange for at opholde sig ene i sin Gaard, da Svenskerne kom. Hun lukkede blot Porte og Døre godt til og satte forsvarligt for dem; derpaa tog hun en Økse, i hvilken var et Baand igjennem Skaftet, og den hang hun ved sin Side og gik med som et Sværd for i paakommende Tilfælde at forsvare sig. Engang kom en Svensker og vilde ind i Gaarden; men da han fandt, at der var paa Porte og Døre, gik han

til et Tremmevindue for at forsøge sin Lykke; men da han tog i Tremmerne, hug Konen ham Haanden af med sin Økse, hvorpaa han løb sin Vej.« —

De daarlige Ernæringsforhold medførte en Blodsot eller Hungertyfus og om dens Virkninger kan efter Kirkebogen anføres et Eksempel fra den nordre Gaard i Kærbyholm: »1660, 29 Januar, blev begravet Kristoffer Eriksen i Kærbyholm item Karine Eriksdatter, som blev lagte i en Grav. D. 8 Febr. s. A. blev begr. Dorete Erik Kristoffersens af Kærbyholm; altsaa de fornævntes Moder.

I Aaret 1660 blev Christen Andersen igjen gift. Denne hans 3die Kone var fra Nymark i Haarslev Sogn; hun hed Anna og hendes Fader Rasmus Pedersen. Hun havde en Søster, der ogsaa hed Anna, og som blev gift samme Aar og blev i Fødegarden, og som er Oldemoder til Landstingshører Rs. Rasmussen, som vi senere kommer tilbage til. En Broder Anders kom til Gamby, hvor Slægten fortsatte, der og i Aagaarde Mølle; en anden Broder Thomas kom til Gadstrup (nuværende Karl Nielsens Gd.), hvor Slægten har fortsat til op imod vor Tid.

Indslev Kirkebog meddeler videre:

Dominica Qvasimo dogeniti (1ste Søndag efter Paaske) 1662 blev døbt Christen Andersens Søn i Kærbyholm og kaldet Anders. Testes: Steffen Rasmussøn, Oluf Andersøn af Sørslev Sogn, Rasmus Andersøn i Kærby, Hans Jørgensens Kone og Marine Steffensdt.

1665, Dom. IX p. T. blev døbt Christen Andersens Søn Rasmus. Propatres: Sten Eriksen (Bubelgd.), Staffen Rasmussen, Niels Løber i Indslev, Jørgen Rasmussen i Taarup, Oluf Andersens Kone i Kolshave Sogn (d. v. s. Reveldrup i Gulbjerg Sogn).

1666, 9 Mai, blev begravet Christen Andersens Søn Anders. 4 Aar 4 Uger 2 Dage.

1669, Onica Iudica, havde Christen Andersen i Kærbyholm en liden Søn i Kirke, som blev døbt og kaldet Anders. Testes: Niels Andersen i Indslev, Anders Sørensen i Bubel, Staffen Poulsen tjenende i Vejrup, Anne Laurids Pedersens paa Bubelgaard, Kirstine Lauridsis i Kærby.

1669, 6 Maj, blev Christen Andersens i Kærbyholm lille Søn Anders begravet, var 6 Uger 1 Dag gammel.

1670, Søndag 5' Aug., blev døbt Christen Andersens Anne. Testes: Anders Madsen Hvid, Præst i Brænderup, Niels Andersen Løber i Indslev, Oluf Andersen i Reveldrup, Maren Rasmus Madsens i Indslev.

1673, Dominica Miserie Dei (2, Søndag efter Paaske) døbt Christen Andersens i Kærbyholm Datter Marine. Testes: Stafen Rasmussen i Kærbyholm, Peder Mikkelsen i Taarup, Anne Laurids Pedersens paa Bubelgaard, Hans Nielsens og Hans Andersens Koner i Taarup.

1676, Onica Cantate (4' Søndag efter Paaske), blev døbt Christen Andersens Søn i Kærbyholm og kaldet Hans. Fadd.: St. R., Hans Jørg.s K., A. P. S. i I., R. B. S. i I., A. S. S. i B. —

1679, Mandagen den 29 Decbr., blev fremstillet for Herren i Menigheden Christen Andersens Datter i Kærbyholm, som var hjemmedøbt Dm. 4 a venty og kaldet Karen. Fadd.: Peder Mikkelsen i Taarup, Anders Sørensen i Bubel, Jørgen Rasmussen i Indslev, Anders Staffensens Kone ibd., Hans Andersens Kone i Taarup. (Karen døde 1682 og blev begr. 11. Maj.)

Om Christen Andersen vides iøvrigt (hvilket kan ses i Kirkebøgerne), at han jævnlig stod Fadder til Børn paa sin Egn, hvilket fortæller, at han har nydt Anseelse og Anerkjendelse. At han ogsaa har havt et Hjem, hvor han sammen med sin Kone har ydet Godgjørenhed, nævner Kirkebogen et Par Eksempler paa:

»1682 blev begravet Poul Salomonsen, født i Jylland; døde hos Christen Andersen i Kærbyholm.« Og

»1692 begravet Anne Andersdt., som havde boet i Taarup og døde til Christen Andersens i Kærbyholm. Var 75 Aar gl.«

Christen Andersen døde 1707, han blev 79 Aar gl. Hans Kone Anne Rasmundsdt. døde 1716.

Om deres Børn fortæller Indslev Kirkebog følgende:

»1686 Dm 13 post Trin.. blev trolovede i Kærbyholm Rasmus Christensen født i Kærbyholm og Marine Madsdt., sal. Rasmus Stafensens Efterleverske i Kærbyholm. Overværende: Laurids Pedersen i Indslev og hans Kone, Degnen, Mads Pedersen i Højrup, Christen Andersen og hans Kone og Datter i

Kærbyholm. — Deres Vielse skete i Indslev Kirke Fredagen den 15. Okt.«

Denne Laurids Pedersen, der nogle Aar boede paa sin Gaard i Indslev, nuværende Indslevgaard, havde ellers boet paa Bubelgaard. Jeg har udarbejdet et lille Skrift om ham og hans Slægt. Mads Pedersen fra Aahøjrup, der var Brudens Fader, var, efter alt hvad der kan skjønnes, en Broder til Laurids Pedersen.

Til Rasmus Christensen vender vi, efter at have omtalt hans Søskende, tilbage.

Videre fortæller Indslev Kirkebog:

»1688 den 9 Marts blev trolovede i Christen Andersens Hus i Kærbyholm Peder Jensen født i Bro og Anne Christensdt. Overværende: Laurids Pedersen i Indslev og hans Kone og pædagogo Alexander Hansen, Thomas Rasmussen i Gastrup og hans Hustru, Jens Hansen i Kærbyholm og hans Hustru, tilligemed mange flere, ialt 30 Personer. — Den 13. Juni blev de kopulerede.«

Anne har da været 18 Aar gl.

Den ovenfor nævnte Alexander Hansen, Laurids Pedersens Huslærer, blev senere Præst i Skeby og gift med en af Laurids Pedersens Døtre, Anne Marie. — En Sønnedattersønnesøn af dem var den berømte Historiker Laurids Skeby Vedel Simonsen paa Elvedgaard.

Peder Jensen var Søn af Jens Pedersen i Bro, den nuværende Brogaard, dengang paa 17 Td. 6 Skp. Hrtk. og Skov til 30 Svins Olden, og tilhørte Erik Banner. En Broder til Peder Jensen, Hans Jensen, der 1698 blev gift med Mette Olufsd. fra Revldrup, altsaa en Kusine til Anne Christensdt., fik sin Fødegård i Fæste, og i denne Slægt blev Gaarden indtil den sidste Hans Jensen, der 1805 havde købt Gaarden fra Gyldensten for 4634 Rd., dør og hans Enke, Karen Madsdt., 1837 gifter sig med Avsforvalter Hans Peder Hansen paa Oregaard.

Peder Jensen og Anne Christensdt. kom ind i en stor Gaard i Skovshøjrup paa ca. 14 Td. Htk. og Oldenskov til 40 Svin. Gaarden havde forud været beboet af en Hans Detlevsen Mars. (Mars skal vel betyde »fra Marsken«. Det fremmede Navn Ditlev har senere været at finde i Brænderup Sogn.)

Peder Jensen købte Gaarden af Povl Jørgensen i Ringsted tilligemed en mindre Nabogaard m. m. Han og hans Kone døde begge 1726 og efterlod sig af Htk. 30 Td. 6 Skp. og 6 Skp. Skovskyld. »Til Gaarden var skjøne Herligheder, baade af Humlehaver, Over- og Underskov; Gaarden selv er iøvrigt velbyggt og dertil er 6 vel vedligeholdte Huse, hvoraf haves god Interesse.« Besætningen var 14 Heste og Plage, 30 Køer og Kalve.

De efterlod sig 4 Døtre: Maren, gift med Peder Rasmussen i den søndre Gaard i Aabylund; hun fik en stor Børneflokk; Karen, gift med Anders Ejlersen i Tverskov Mølle i Vigerslev Sogn. Hun døde allerede 1728. Den 3die Datter hed Anne; hun var ved Forældrenes Død 22 Aar gl., giftede sig sidst paa Aaret med Niels Lauridsen Munk, en Søn af Kongens Køgemester, Oberst Laurids Munk, og overtog med ham sin Fødegaard. Den 4de og yngste Datter hed Katrine, hun var 13 Aar ved Forældrenes Død, blev 1730 gift med Rasmus Clausen i Haugaard i Vigerslev Sogn og efter hans Død 1742 med Anders Madsen. Alle 4 Søstre efterlod sig Børn; Munkslægten her paa Egnen er jo velkjendt, og af Familien paa Haugaard maa jeg nævne en Søn Rasmus, der havde lært Tømmerhaandværket og under Navnet Rasmus Haugaard nedsatte sig i København, hvor han boede i St. Kongensgade »paa Hjørnet af Tvergaden, anden Hus paa venstre Haand af Tvergaden«. Se efter i Hof- og Statskalenderen, Navnet Haugaard lever endnu i København, Læger, Direktører osv.

Om Christen Andersens 2den Datter Marine eller Maren fortæller Indslev Kbg.: 1695 Dom. 5te post Trin. blev kopulerede Hans Hieresen, boende i Bro, og Marine Christensdt. født i Kærbyholm. Han var Søn af Hiere Olufsen, der igjen var fra Fjelsted og havde en Broder, Hans Olufsen Fjelsted, der fra Aar 1659 til 1697 var Præst for Skellerup og Ellinge Menigheder i Vinding Herred.

Gaarden de fik i Bro, var paa ca. 11 Td. Htk. og tilhørte Gyldensten.

De fik mange Børn, om hvem vi faar nærmere at høre ved Skiftet efter deres Morbroder, Hans Christensen i Kærbyholm. Ved deres Daab blev de næsten alle frembaaret af

Laurids Pedersens Hustru fra Oregaard. Hvilket er et bestyrkende Led i Formodningen om, at Laurids Pedersen hørte til Slægten.

Christen Andersens yngste Søn hed Hans, og han fik sin Fødegaard. Han blev 1702, 10. Marts, viet til Anne Madsdt. i Aahøjrup, en Søster til Rasmus Christensens Kone i Kærbyholm, Maren; de 2 Søstre blev altsaa nu Nabokoner; der er nok bleven livlig Gang over Toften i Aarene derefter. Dette Ægteskab forblev barnløst. At dette Hjem blev velstaaende økonomisk set er jo nærmest ligetil, og en Mand i Kærby sagde da ogsaa, at kunde han blot faa det ligesaa godt her paa Jorden som Hans Christensens Heste, og saa godt i Himlen, som Hans Christensen har det her paa Jorden, saa ønskede han ikke mere.

1735 døde Anne Maddt. og 1754 Hans Christensen, 78 Aar gl. I Graabrødre Hospitals Skifteprotokol (Gaarden hørte jo hertil) findes følgende: »Skifte efter Hans Christensen i Kjærbyholm den 26. April 1754. De i Dag tilstedeværende Arvinger bleve forelagte den forhen omrørte Contract hvorudi, som meldt, den salig Mand Hans Christensen havde fastsadt og nefnt hvis (hvad) hans Arvinger efter ham skulde nyde, og tilspurt af Skiftets Forvalter om de derved Acquiscerede (samtykkede), svarede de Nej; baade fordi at samme hverken var bestyret med Kongelig allernaadigst confirmation, ikke heller var nogen af Arvingerne vidende, eller mødt (været nærværende) ved denne contracts oprettelse, som alene var sket imellem den afdøde og efterkommende beboere i Gaarden, uden nogen af Arvingernes forevidende eller givne Samtykke. Skiftets Forvalteren efter slige Omstændigheder resolverede, at siden den omrørte Contract ikke kunde anses for noget Testamente, der om endogsaa skulde være, manglede det allernaadigste Kongelige confirmation, uden hvilken samme ikke, nu herom var stridighed, kunde gjelde, fik Rasmus Madsen paa anden Maade at fornøje og tilfredsstille arvingerne i mindelighed, eller og Boen med alt hvad den rettelig tilhører, fik at gaa til Registering og vurdering, som lovlig Skifte og Deeling.

Arvingerne saavel som Rasmus Madsen begyndte da at

handle om et venlig Skifte forliig, og efter nogen overlæg og stridighed blev saaledes indgaaet med de i Dag tilstedeværende Arvinger, at Rasmus Madsen skulde dem samtlig udi Arf give Halvfemtesindstiuge (90) Rixdaler, hvormed de tilstedeværende Arvinger vare fornøiede, ligesom de formenede, at de øvrige Arvinger, der i Dag ere udeblevne, skulde være villige til at indgaa samme accord for deres Part ved næse Skifte Samling. —«

Datum Kierbyholm ut Supra (som ovenfor).

H. Holmer — Mads Rasmussen — Rasmus Madsen — Jørgen Pedersen — Anders Nielsen — Niels Mortensen paa Morten Niensens og Steen Møllers Vegne — Niels Munch paa egne, Marie Pedersdatters og de i Kjøbenhavn værende Arvingers Vegne — N. Buck paa sin Svigermoders Mette Rasmusdatters Vegne.

Som Vurderingsmænd: Stephan Simonsen — Niels Andersen. (Vurderingsmændene boede henholdsvis i Ringstedgaard og Lindegaard i Asperup.)

Den 18. Juli blev Skiftet fortsat, hvorved var tilstede Seign.: Mads Hvid, Forvalter ved Oregaard og Gods.

Ved dette Skiftes Begyndelse foregik en Ordveksling, hvorved Skifteforvalteren fremførte: Efter det Rasmus Madsen meddelte Fæstebrev sub Dato 26 August 1747, forevist her i Skiftesamlingen, skulde afgangne Hans Christensen selv forestaa sin Gaard, saa længe han levede; følgelig skulde Sterfboets nu befindende ganske Formue af Besætning, Boehauge, rede Penge, om nogen var, gaa til Registering og Vurdering samt Skifte og Deling imellem alle Arvinger, efter at Hospitalet først havde faaet Prioritet i Gaardens Besætning efter Loven; Rasmus Madsen og Hustru fra samme Tid og til Dødsfaldet Løn af Stervboet, han som Avlskarl, hun som Tjenestepige, enten Stricte efter Forordningen eller som Arvingerne selv finder billig at accordere; naar det er udgivet, kan Rasmus Madsen nyde den sal. Mands Begravelsesomkostninger godtgjort, derefter bør alt, hvis (hvad) som Rasmus Madsen eller Hustru i Boen har indbragt, som de af egne particulære Midler har betalt, eller som de, om forlanges, kan gøre Ed paa,

ej at være bekostet af Gaardens Revenue, udtages som det, der er deres eget.

Derefter gjorde Arvingerne Fordring paa 200 Sldr. til De-ling; Rasmus Madsen indgik herpaa, men da 3 a 4 ikke vilde gaa med hertil, blev Vurdering paabegyndt.

Vurderingsmænd var Stephan Simonsen og Niels Andersen i Asperup.

I øverste Stue.

1 høyt Ege Skab af tvende Lukker med behørig Laaser og Nøgel, vurderet for	2	rd.	3	mk.	sk.
I samme Skab befandtes rede Penge	7	-	2	-	15
1 Sølvbæger vurderet for	4	-	"	-	"
4 Sølv Skeeder a 10 mk. støcket	6	-	4	-	"
1 Ege Kiste sort anstrøgen	4	-	"	-	"
Derudi var nedlagt den sal. Mands gange Klæ-der, som bestod udi:					
1 Skind Vest med Sølv Knapper	5	-	"	-	"
1 rød Klædes Dito, ligesaa med Sølvknapper . .	4	-	2	-	"
2 ^{de} gamle Vester	"	-	5	-	"
1 Skind Trøye	"	-	2	-	"
4 par Buxer, vurderet under et for	2	-	"	-	"
1 Vadmels Kiortel	1	-	"	-	"
1 Dito	"	-	3	-	"
1 gammel brun Brystdug	"	-	2	-	"
7 par gamle ulne Strømper	"	-	4	-	"
2 ^{de} Hatter og 2 ^{de} Huer	"	-	2	-	"
2 par Handsker	"	-	1	-	"
6 Skiorter a stk. 2 mk. 8 sk.	2	-	3	-	"
6 Halskluder	"	-	4	-	"
1 Senge Stæd med Dyner, Lagn og Hoved Puder	18	-	"	-	"
1 Varme Bekken	1	-	"	-	"
	<hr/>				
	62	rd.	1	mk.	15
					sk.

Imidlertid dette passerede giorte endnu Rasmus Madsen Arvingerne Tilbud, paa det god Forstaaelse herefter kunde vedligeholdes, og siden han vel mærkede, at det paa denne Tid var dennem en Del om Penge at giøre, og at lade se, det han ikke ner saa meget var for vidtløftighed, som de under dette Skifte haver givet Anledning til, at betale dem endnu 7 Sldr., der er saa i alt som han til Arvingerne udlover 207 Sldr. eller 138 rdl. Klingende Myndt. (1 Slet Dl. = 4 Mark.) Arvingerne paa tilspørsel af Skiftets Forvalter, declarerede nu dermed at

være fornøiede og beholder saa Rasmus Madsen selv de denem ved Contracten tillagde og foroven vurdeede Meubler, Klæder etc., saavelsom hvis (hvad) ellers i Sterfboet forefindes og den sal. Mand sig har efterladt uden paaanke af dem i mindste Maader.

Skiftets Forvalter fandt sig beføyet førend Skiftets Slutning at tilspørge Arfvingerne i Anledning af det passerede, om de vare bekendt, at her i Sterfboet befandt nogen rede Midler efter den afdøde, eller om de vidste, at Sterfboet havde Pengeudestaaende hos andre? Svarede: De kunde ikke nu strax bevislig sige det, men efter Formodning og som Ordet gik, var der Midler efter ham.

Skifteforvalteren derefter foretog sig at dele foreskrevne accorderede Arfve Sum imellem Arfvingerne, som tildels paa-stode og var enige i at gaa i Arv som Sødskende iflg. Lovens 5te Bog 2det Capitel 38te og 45de Artikkel, saaledes som følger:

I. Hans Broder Rasmus Christensens Børn:

1. Mads Rasmussen i Kærbyholm — 12 rdl.
2. Mette Rasmusdatter, Enke i Kjærby, paa hvis Vegne var til stede, som hendes Laugværge Seig. Niels Buck paa Brandholt — 6 rdl.
3. Karen Rasmusdt., gift med Jørgen Pedersen i Fjelsted paa Billesbølle Gods — 6 rdl.
4. Anna Rasmusdt., Degnen Lars Peyrups Enke i Nr. Aaby, er vanvittig, var selv tilstede, samt for hendes Tarv ved dette Skifte at opagte, hendes Søn Monsieur Peirup, tjenende Fuldmægtigen Seig. Trolle paa Bra-hesholm — 6 rdl.
5. Sal. Anna Rasmusdt., Morten Dinesens afgangne Hus-tru (i Nr. Aaby), hendes efterladte Børn:
 - a. Anna Mortensdt., gift med Anders Nielsen i Nr. Aaby — 2 rdl.
 - b. Maren Mortensdt., g. m. Rasmus Sørensen i Dyb-mosegaard — 2 rdl.
 - c. Niels Mortensen, boende i Mosegaarde — 2 rdl.
6. Sal. Maren Rasmusdt., afgangne Simon Clausens, bo-ende i Risum, deres Børn:

- a. Anna Simonsdt., gift med Morten Nielsen i Bro — 2 rdl.
- b. Maren Rasmusdt., gift med Sten Møller i Viby — 2 rdl.
- c. Karen Rasmusdt., gift med Fæsteren Rasmus Madsen her i Gaarden — 2 rdl.

II. Hans Søster Anna Christensdt.s Børn:

- 1. Maren Pedersdt., afg. Peder Rasmussens Enke, paa hvis Vegne var tilstede Seig. Niels Munch i Skovshøjrup — 6 rdl.
- 2. Karen Pedersdt., som boede i Tverskovs Mølle, er død, men efterlod sig 5 Børn: — 6 rdl.
 - a. Peder Andersen i Trang i Vigerslev Sogn.
 - b. Ejler Andersen, Uldsorterer ved Manufakturhuset i København.
 - c. Anne Cathrine A., gift med Christen Jørgensen i Hospitalets Morup Mølle.
 - d. Marie A., gift med Svend Hansen i Væde i Vigerslev Sogn af Ryttergodset.
 - e. Anna A., gift med Peder Andersen paa Rue Heed.
- 3. Anna Pedersdt., gift med Seig. Niels Munch i Skovshøjrup — 6 rdl.
- 4. Catharina Pedersdt., gift med Anders Madsen i Haugegaard — 6 rdl.

III. Hans afgangne Søster Maren Christensdt.s Børn:

- 1. Hierre Hansen, boende i Gamby — 12 rdl.
- 2. Anders Hansen, boende i Gamby — 12 rdl.
- 3. Ole Hansen, boende i København — 12 rdl.
- 4. Christen Hansen, boende i Bro paa Oregaards Gods — 12 rdl.
- 5. Maren Handsdt., g. m. Peder Nielsen i Fyllested — 6 rdl.
- 6. Anna Hansdat., g. m. Rasmus Rasmussen i Farsbølle — 6 rdl.
- 7. Karen Hansdt., g. m. Jørgen Henrichsen i Skovmøllen — 6 rdl.
- 8. Margarethe Hansdt. er død (hun var g. m. Mads Andersen i Pølsgaard), men har efterladt sig Børn, som er følgende: — 6 rdl.

- a. Anders Madsen, boende i Pølsgaard i Veflinge Sogn.
- b. Anna Catharina Madsdt., g. m. Rytterbonden Niels Jørgensen i Diget i Haarslev S.
- c. Maren Madsdt., værende hos sin Svoger i Diget.
- d. Karen Madsdt., ligesaa.

For hvilke tvende Pigebørn var mødt deres Broder, Anders Madsen fra Pølsgaard. —

Hvorefter Rasmus Madsen og hans Fader Mads Rasmussen fremkom med samme 138 Rdl. udi grov courant Mynt, som da Arfvingerne delte imellem sig. — —

Til Hospitalet betaler Rasmus Madsen, som han sig for Arfvingerne har paataget under Forliget, forløvs Penge 3 Rdlr., hvormed saa Skiftet efter den sal. Mand Hans Christensen er sluttet og til Rigtighed bragt.

Datum Kierbyholm ut supra.

Paa min Broder Hospitals Forstander Holmers Vegne

H. Holmer.

Paa egne og mine Søstres Vegne, Maren R. og Anne R.: Mads Rasmussen.

Paa min Kones Vegne: Jørgen Pedersen (i Fjelsted).

Paa vore Hustruers Vegne: Anders Nielsen, Rasmus Sørensens, Niels Mortensen.

Paa sal. Maren Rasmusdt.s trende Døtres Vegne: Mads Rasmussen.

Paa Enken Maren Pedersdatters, saa og paa min Kones Anna Pedersdatters, samt paa Peder Andersens, Christen Jørgensens og Eiler Andersens Vegne, efter Fuldmagt: N. Munch.

Paa min Mosters Maren Nielsdatters Vegne: Niels Pedersen, osv.

Dermed slutter denne Skifteforretning efter Hans Christensen. Det var jo ikke store Beløb, Arvingerne fik; men vi maa dog lægge Mærke til, at 12 Rdl. dengang var omtrent det samme som Tusind Kroner i vore Dage. Forøvrigt var Hans Christensens Formue vel ogsaa nok bleven forringet i hans sidste Leveaar, nemlig derved, at den skrækkelige Kvægsyge 9 Aar før hans Død var kommen hertil. —

Her skal nu følge Landstingshører Rasmus Rasmussens Slægtsoptegnelser. Han var Søn af den paa forrige Side nævnte

Anna Hansdt. og altsaa Datterdattersøn af Christen Andersen.
Optegnelsen lyder:

1. Jeg er født i Farsbølle i Haarslev Sogn i Fyen den 29. Maj 1732 og døbt i Haarslev Kirke 1ste Søndag efter Trin.

1745 kom jeg ud at tjene hos Landstingshørerens Peder Friis Bruun i Odense og tjente saa derefter ved Skriverstuer i Odense og Kjøbenhavn indtil Aaret 1757, og dernæst som Forvalter i Sielland, Fyen og Jylland i 10 Aar, indtil i Aaret 1767, da jeg blev Landstingshører i Fyen og Langeland i fornævnte P. F. Bruuns Sted, som afstod Tjenesten til mig.

I samme Aar blev jeg gift med Jomfru Kirstine Torsager fra Assens, født 1729. Hun døde næstfølgende Aar 1768 den 4. September.

1770 den 30. May blev jeg igjen gift med Jomfru Jakobine Kurrelbaum, fød i Odense 1737. Hun døde den 24. Decbr. 1799. Ved hende havde jeg følgende Børn:

- a) Rasmus, fød 1771. Han blev Præst for Tommerup og Brylle i Aaret 1800, døde 1809, og har efterladt sig en Søn Rasmus, fød 11. November 1807.
- b) En Datter Kirstine Torsager, fød 1772 og gift 1805 med Hr. Johan Christopher Lohmann, da Præst i Norge, men 1809 forflyttet til Præst for Kyndbye og Krogstrup i Horns Herred i Sielland. Hun havde 2 smaa Døtre.
- c) En Søn Johan Friderich Kurrelbaum, fød 1774. Han var 1801 Hører ved Latinskolen og blev 1805 Præst for Jordløse og Haastrup i Salling Herred og haver mange Børn.

2. Min Fader var Rasmus Rasmussen, Fæstegaardmand i Farsbølle, fød i Nyemark i Haarslev Sogn Aar 1692 og døde i Farsbølle 1762 den 3. Martii.

Hans Fader var Rasmus Hansen, Gaardmand i Nyemark, og hans Moder Karen Nielsdatter, som havde mange Børn, blev gamle Folk og døde i Aaret 1737 saa kort efter hinanden, at de blev begravet paa en Dag.

Min Fader Farfader var Hans Nielsen, Gaardmand i Nyemark.

3. Min Moder var Anna Hansdatter, fød i Bro i Brenderup

Sogn i Vends Herred 1703 af Forældrene Hans Hierresen og Maren Christensdt., som havde mange Børn. Min Morfader var fød i Fielsted. Hans Fader Hiere Olsen havde en Broder, som var Præst for Schjellerup og Ellinge i Vinding Herred fra 1659 til 1697. (Hans Olufsen, Fjelsted.)

Min Mormoder Maren Christensdt. var fød i Kjørbyholm i Indslev Sogn.

4. Mine Forældre havde ikkun 2 Børn, nemlig mig som den ældste og min Broder Hans Rasmussen, fød 1737, og fik Gaarden i Farsbølle. Han var 2 Gange gift; 1. med Maria Pedersdt. fra Gaarden Brolund, med hende har han efterladt sig en Datter Anna, gift med Anders Jespersen i Eilshou i Haarslev Sogn, som haver en Del Børn. 2. med Dorthe Marie Jørgensdt. fra Aahøjrup; med hende havde han en Søn Rasmus, som var hos mig, men døde i sin Ungdom i mit Hus.

Min Broder døde 1772 den 24. Decbr. af Sprinkler.

Dette haver jeg i Dag i mit 82de Aar optegnet til Efterretning for mine Børn og Efterkommere.

Odense, d. 9. August 1813.

R. Rasmussen.

NB.

1. I Aarene 1755 eller 1756 gjorde jeg efter begge mine Forældres mundtlige Tilsigelse en genealogisk Fortegnelse paa vores Familie, saaledes som den da befandtes, hvorefter udkom over 200 Personer i Tallet; men det er nu ligesaa unyttig som umulig for mig nu at gjøre udførlig Rede for, hvilke Personer disse er og endnu mindre for deres mange Efterkommere.

2. Fra 1767 til 1805, da Landstinget blev ophævet, i fulde 38 Aar, var jeg Landstingshører og Skriver udi Fyen og Langeland; men fra sidstmeldte Aar blev jeg sat paa Pension med 300 Rd. aarlig.

3. 1786 blev jeg Inspecteur ved Hvedholms Stamhus og 1789 ligesaa ved Egeskov.

(Om Landstingshørerens Virksomhed ved Egeskov Byes Udskiftning 1805, se Fyns Historie & Topografi Bd. VIII pag. 282.) Landstingshører Rasmus Rasmussen hørte altsaa baade

paa sin Faders og Moders Side til den Slægt, der omhandles i denne Bog.

VII.

Vi kommer nu til en nærmere Omtale af Christen Andersens ældste Søn Rasmus Christensen. Vi tager ham sidst, da det er ham, der fortsætter Slægten i Kærbyholm.

Vi har set, at han er født 1665 og gift 1686 med Maren Madsdt., Rasmus Steffensens Efterleverske i den søndre Gaard i Overværelse af Svigerfaderen Mads Pedersen og dennes (formentlige) Broder Laurids Pedersen.

Samme Aar fæster han Gaarden af Klostret i Odense.

»1686, 22. August, udsteder Mogens Mortensen, kgl. May. Kirkeskriver i Fyns Stift m. m. Fæstebrev til Rasmus Christensen i Kærbyholm, der betaler efter Biskoppens Ordre i Stedsmaal 20 Sl. Dl.«

Datum Graabrødre Closter d. 22. Aug. 1686.

M. M. Bager.

Der blev i dette Ægteskab følgende Børn:

1687 døbt Rasmus Christensøns Søn Rasmus. Faddere: Laurids Pedersøn, Peder Michelsøn, Hans Christensøns Kone i Taarup, Dorethe Lauridsdt. (Dt. af Laurids P.), Anne Christensdt. — Denne Rasmus døde kun 9 Uger gl.

1688 døbt Rasmus Christensøns Barn i Kierbyholm Mette. Faddere: Mads Pedersøn i Høirup, Jørgen Rasmussøn ibd., Christen Andersøn i Kierbyholm, Peder Nielsøn i Indslev, Marine Laurids Pedersøns Datter. (Denne Peder Nielsøn var Kromanden, han døde Aaret efter. Hans Gravsten ligger som øverste Trappetrin ved Kroen.)

1691 døbt Rasmus Christensøns Datter Anne. Faddere: Christen Andersøn og Jens Hansøn i Kierbyholm, Thomas Rasmussøn i Gastrup, Maren Lauridsdt. af Bubelgaard, Hans Jensøns Kone i Taarup.

1694, 9. Marts, hiemmedøbt Rasmus Christensøns Datter Maren. (Skal være Karen, der døde Juli 1767 i Fjelsted, 72 Aar 8 Mnd. gl. — Fjelsted Kbg.) Faddere: Christen Andersøn og hans Kone og Datter, Mikkell Donners Rytters Kone.

1696 døbt Rasmus Christensøns Barn Maren. Fadd.: Knud

Andersøn og Jørgen Rasmussen i Indslev, Jens Hansøn i Kierbyholm, Peder Michelsøn og Hans Christensøn i Taarup.

1699 døbt Rasmus Christensøns Søn Matz. Fadd.: Peder Jensøn i Skovshøyrup, Hans Jensøn i Broe, Christen Andersøn i Kierbyholm, Hans Hieresøns Hustru i Bro, Anne Jensis i Kierby. (Denne Hans Jensen i Bro var Aaret før blevet gift med Mette Olufsd. fra Reveldrup, altsaa en Kusine til Rasmus Christensøn. Deres Gaard i Bro er nu Brogaard.)

1701 døbt Rasmus Christensøns Anne i Kierbyholm. Fadd.: Peder Jensøn i Skovshøyrup, Anders Ibsøn i Kiørup, Rasmus Jørgensøn Bang i Gastrup, Anders Lauridsøns Kone i Taarup, Jørgen Bangs Kone i Aaby. (Denne Rasmus Jørg. Bang var gift med Maren Thomasdt., en Kusine til Rasmus Chr. paa hans mødrene Side; Jørgen Bangs Kone hed Margrete Hansdt., Rs. J. Bang var deres Søn.)

1705 døbt Rasmus Christensøns Søn i Kierbyholm Christen. Fadd.: Anders Hvid (Præsten) i Brænderup, Peder Jensøn i Skovshøyrup, Rasmus Jørgensøn Bang i Gastrup, Jens Hansøns Kone i Kierbyholm, Anders Lauridsøns Kone i Taarup. (Denne Præst, Anders Lauridsen Hvid, var født paa Buelgaard og Søn af Laurids Pedersen; altsaa at regne som Fætter til Rasmus Christensøns Kone.)

1709 den 8. Nvbr. blev begravet Rasmus Christensøns Barn i Kierbyholm Christen, som formedelst ulykkelig Hændelse, den næst forhen afvigte Alle Helgens Dag var af Rasmus Chr.s Undersvend skudt ved hans Øjenhul ved den venstre Side, hvorefter samme Barn, som nu var paa 5te Aar, levede ikkun en halv Stund.

1716 d. 4. Mai blev jordet Rasmus Christensøns Hustru i Kierbyholm, navnlig Maren Madsdt. Hendes Svigermoder, Christen Andersens Enke Anne Rasmusdt., overlevede hende et halvt Aars Tid.

Rasmus Christensen havde 1 Søn og 5 Døtre, der naaede den voksne Alder. Mærkeligt nok hed 2 af Døtrene ens nemlig Anne; det samme var Tilfældet i Nymark, 2 af Navnet Anne, den ene blev i sin Fødegaard, den anden kom til Kierbyholm. Saa strænge var altsaa Opkaldelsesreglerne i de Tider,

at naar Bedstemødrene havde samme Navn, de skulde dog begge nævnes op og de fik kun et Navn.

Om de 5 Døtres Giftermaal fortæller Kirkebogen:

1704 blev copulerede Jens Neelsøn i Kierby og Mette Rasmusdt. af Kierbyholm.

Hun var da kun 16 Aar gl., kom ind i den saakaldte Officersgaard (nu Lindvigs). Hendes Mand var et Par Aar ældre end hende; men medens han døde i 50 Aars Alderen, blev hun 81 Aar og sad Enke i 33 Aar; hun var en myndig Kvinde, hun købte Gjenbogaarden og gik under Navn af den rige Mette Jenses. Hendes Søn Rasmus blev 1747 gift med Ellen Jørgensdt. Buch fra Brandholt og fik sin Fødegaard. En Søn af dem Jens fortsatte i Gaarden, blev gift med sin Kusine, Maren Nielsdt. fra Brandholt; de fik mange Børn; en Datter Karen voksede op paa Brandholt, hvor ogsaa hendes Bryllup med Thomas Svendsen fra Kustrup blev holdt d. 11. Marts 1809. Min Moder var deres yngste Barn.

Forresten var Mette Rasmusdts. Svigerfader, Niels Stefensen, født i samme Gaard som hun selv, og til denne Gaard vender hendes Slægt atter tilbage, da hendes Sønesøn Jørgen Rasmussen 1771 blev viet til Lars Madsens Enke Karen Margrete Jørgensdt. i den søndre Gaard i Kærbyholm, der endnu er i Slægtens Besiddelse. —

1719 viet Niels Erichsen af Ouby og Anne Rasmusdt. af Kierbyholm. Hun 28 Aar gl. Niels Eriksen var Fæster af sin Slægtsgaard, den ene af de saakaldte Kongegaarde i Nr. Aaby. Han levede kun nogle faa Aar efter sit Giftermaal og hans Enke gifter sig da 1724 med Morten Dinesen. De havde flere Børn, hvoraf det yngste, Anna, blev gift med Anders Nielsen fra Mosegaard og blev i sin Fødegaard. Eskild Sørensen beskriver Anne Mortensdt. saaledes: »Hun var et voksent, rank og klein Fruentimmer, fregnet i Ansigtet, et frit Udseende og kunde galant spille paa Violin.« De solgte Gaarden til Udstykning til Landinspektør Nyholm og flyttede hen til hendes Søsterdatter i Hygind Mølle.

Morten Dinesen, der havde været Foged, havde de prægtigste Heste. Han døde 1776, 77 Aar gl., Anne Rasmusdt. døde 1750, 59 Aar gl. Deres eneste Søn, Niels Mortensen, f. 1730,

kom til Mosegaard. Han fik 1757 en Datter Anne døbt. En anden af deres Døtre, Maren Mortensdt., blev gift med Rasmus Sørensen, Dybmosegaard, og deres Søn, Søren Rasmussen, blev Ejer af Bubelgaard og hans eneste Barn, en Datter Karen, blev 1790 viet til Landmaaler Mads Rasmussen fra Kærbyholm og de kom til at bo paa Ormehøj. —

1719 blev viet Simon Clausen af Risum og Maren Rasmusat. af Kærbyholm. Hun altsaa 23 Aar gl. Hun døde allerede 1729. Børn: Anna (f. 1720) g. m. Morten Nielsen i Bro. (1742 Søn Niels.) 1763 døde Morten Nielsens Kone. 1721 Christen, 1723 Maren, 1725 Hans, 1726 Karen, 1728 Giertrud. Disse Børns Skæbne videre hen har jeg ikke kunnet følge videre end hvad ses foran under Skiftet, samt hvad Eskild fortæller i sin Gjeldbjergs Historie Pag. 27 m. fl. (Maren S. blev 1746 g. m. Sten Sørensen, Viby Mølle, deres eneste Barn, Anne, blev gift med Jens Bang i Ejby; de havde ialt 7 Sønner og 1 Datter.)

1723, 28. Januar, bleve viede Degnen Laurids Peirup og Anne Rasmusdt. af Kierbyholm. Hun 21 Aar gl.

Børn: 1723 Mads, der blev Degn efter Faderens Død 1749.

1728, 6. Juni, døbt Laurids Degns Søn af Oubye og kaldet Rasmus. Fadd.: Rasmus Christensøn i Kierbyholm, Morten Dinesøn, Hans Christensøns Hustru i Kierbyholm, Johanne Sørendt. af Meddelfart. (Denne sidste er Datterdatter af Laurids Pedersen, Bubelgaard). Denne Rasmus blev 1764 gift med en Maren Vederking; han kaldes her Monsieur; de boede nogle Aar i Aabrohus. Det er rimeligvis ham, der 1754 var paa Bræsholm, hos Fuldmægtig Trolle dersteds.

1751 blev Degnen Mads Peirup og Jfr. Sophie Elisabeth Trolle, begge af Aaby, viede. Præsten i Nr. Aaby hed paa dette Tidspunkt ogsaa Trolle.

1758 viet Jens Sørensen i Bubel og Anne Marie Larsdt. Peirup. De boede i Nabogaarden til Bubelgaard og deres Slægt er fortsat i Fjelsted Sogn og derfra allieret med Slægten Fanø i Bogenese.

1762 viet Hans Mortensen og Maren Larsdt., Degnens Søster, som begge tjente Degnen. Forl.: Mads Rasmussen i Kierbyholm og Jens Sørensen i Bubel.

Aaret efter blev hun som Enke gift med Christoffer Pedersen, de kom til at bo i Nr. Aaby.

En Datter af dem, Anne Dorthe Christoffersdt., blev 1788 trolovet med den unge Karl Jens Larsen af N. Aaby Margaard. En Søn af dem, Christoffer Jensen, født 1794, blev 1820 viet til Karen Kristensdt., Margaard; en Datter af Christen Rasmussen som vi senere kommer til. Fra disse 2 nedstammer en talrig Slægt, blandt hvilke jeg af nulevende vil nævne Overlærer Bro med Søn Folketingsmand Vagn Bro, samt Seminarieforsøger Højrup.

1725 blev viiede Jørgen Pedersen af Fielsted og Karen Rasmusdatter af Kierbyholm.

Børn: 1726 Peder — 1729 Rasmus (døde 26 Aar gl.) — 1732 Anne Marie — 1736 Karen. — De 3 af disse Børn blev holdt over Daaben af Præstekonen, Anna van Haven. Anne Marie blev 1747, kun 15½ Aar gl., gift med Enkemand Anders Andersen i Sletterud. Karen blev g. m. Gert Hansen i Fjellerup 1757.

Karen Rasmusdt. blev begravet 1767, 6. Juli; 73 Aar mindre end 4 Mnd. gl. Text: Lucas 14 V 17—18—19. (Skal være 73 Aar + 4 Mnd.)

Dette var saa lidt om Rasmus Christensens 5 Døtre.

1742, 15. Marts blev Rasmus Christensen begravet, 77 Aar gl. Af en Skiftesamling af 31. Mai 1720 efter Niels Rasmussen i Brænderup, der var omkommen ved Keglespil, erfares af Gælden: Sr. Peter Rostrup, Kellingberg Kro, for bekomne »Vahre« 9 Rd. 5 Mk. 10 Sk. — Rasmus Christensen i Kærbyholm for adskillige bekomne Varer som Enken tilstod 7 Rd. 3 Mk.; nok til Rasmus Christensen for Brændevin 2 Rd. 3 Mk. osv.

Af dette kan skjønnes, at Rasmus Christensen har drevet Brændevinsbrænderi.

VIII.

M a d s R a s m u s s e n. Han blev som nævnt født 1699. Om hans Ægteskab fortæller Asperup Kirkebog:

1725, den 3. Januar trolovet Ungkarl Mads Rasmussen, Rasmus Christensens Søn i Kierbyholm udi Inslef Sogn og

Anne Larsdatter, Pige, 20 Aar, Lars Jensens Datter udi Kierby. Hun er bekjendt. At han er fri for Egteskab vidner Hr. Jørgen Frederiksen i Nørre Aaby i Bref af 29. Decbr. 1724. Tilstede: Rasmus og Hans Christensen i Kierbyholm, Jens Jensen, Jens Nielsen, Gotfred Jørgensen og andre af Kierby. Egteviiede Marie Bebudelsesdag 1725. —

Børn: 22de Januar 1726 blev hiemmedøbt Mads Rasmussens Søn i Kierbyholm og kaldet Rasmus. Fadd.: Hans Christensen af Kierbyholm, Degnens Hustru af Aaby, Karen Rasmusdt. af Fielsted, Karen Jensdatter af Kierbyholm.

1727, 4. Okt., døbt Mads Rasmussens Søn og kaldet Laurids. Fadd.: Simon Clausen af Risum, Morten Dinesen af Nørre Ovbye, Hans Christensen af Kierbyholm, Peder Andersen af Gremmeløkke, Hans Sørensen af Indslev.

1730, 28. Juli, døbt Maren. Fadd.: Simon Clausen af Risum, Niels Jensen af Kierby, Hans Christensen og Hans Madsen af Kierbyholm, Anders Ibsens Hustru af Kørup.

1733, 4. Marts, jordet Mads Rasmussens dødfødte Pigebarn fra Kierbyholm. S. A. 10. Marts jordet Moderen, Anne Lavridsd. Det blev kun en kort Levetid Anne Lavridsd. fik. Hendes kønne Kiste staar endnu i Storstuen i den søndre Gaard i Kærbyholm. Paa denne Kiste stod, førende den blev »restaureret«, udskaaet et Bibelsprog og Navnet Anna Pederdaatter. Derved under var paamalet: L. J. S. — A. A. S. — 1725. Hendes Moder hed Anne Andersdt., der blev en gammel Kone; hun var Datter af Anders Hansen, Skrillinge Mølle, hvis Fader, Møller Hans Andersen, stammede fra Kolbjerg i Vissenbjerg Sogn (Forældre: Anders Mikkelsen og Maren Andersdt.).

Det af Hospitalsforstander Frederik Østrup foretagne Skifte lyder:

1733, 20. April, Skifte efter Anne Lavridsd. i Kærbyholm. Da indfandt sig hos Hospitalsbonden Mads Rasmussen udi hans iboende og i Fæste havende Gaard udi Kærbyholm Peter Hartvigsen fra Orelund for paa velædle Hr. Hospitalsforstander Frederik Østrup af Ottense hans Vegne og udi hans Forfald efter gifne Fuldmagt at holde og slutte Rigtighed, Skifte og Deling efter bemeldte Mads Rasmussens ved Døden

afgangne og nu sal. Hustru Anna Lauritsdatter, imellem hendes Mand, som nu nærværende og tilstedevar, paa den ene og deres udi Ægteskabet sammenavlede 3de Børn, navnlig Rasmus Madsen 7 Aar, Laurits Madsen 5½ Aar og Maren Madsdt. 3 Aar, paa den anden Side og skønt Faderen alene er samme sine Børns faldne Værgе efter Loven, saa var dog tillige herved desforuden tilstede, som Tilsuingsværgе Børnenes Bedste at iagttage, Hans Christensen i Kjærbyholm for Sønnen Rasmus Madsen, Niels Lauridsen Munk i Skovshøjrup for Laurits Madsen og Morten Dinesen i Aaby for Pigebarnet Maren Madsdt.

Til Boens Formue at registrere og vurdere var antagen og nu hosværende 2de gode Dannemænd, nemlig Hans Jørgensen og Hans Anchersen, begge af Indslev, hvor da er befundet og forrettet som følger: (blandt andet):

1 stor anstrøgen Ege Kiste med Laas og Nøgel samt Beslag	5 Rd. 2 Mk.
1 Ege Kiste	5 - - -
6 Td. Mjød	20 - - -
5 " "	16 - - -
1 stor Kaaber brøger Kiedel	16 - - -
60 Td. Biug, som Enkemanden angiver at have indkjøbt I Stalden	50 - - -
1 brun vrinsk Hingst	10 - - -
1 brunstjernet Hest, 6 Aar	10 - - -
1 brun Hoppe, 5 Aar	9 - 2 -
1 brunstjernet Hest, 6 Aar	6 - 4 -
1 brun Hoppe, 6 Aar	6 - 4 -
1 mørkebrun Hoppe, 12 Aar	4 - - -
1 brunstjernet Kloed, 3 Aar	6 - 4 -
1 brun Hors Kloed, 4 Aar	4 - - -
1 Hoppe med Føl, 13 Aar	4 - 4 -
8 Køer a 6 Rd. (a 4 Mk.)	32 - - -
2 Kvier a 5 Rd.	6 - 4 -
1 yngre Kvie	2 - - -
2 Kviekalve	2 - 4 -
Til Halvings hos Morten Dinesen i Nr. Aaby 8 Bistader. Halvdelen eragtet til	2 - 4 -
Desuden 6 Sølvskeider, 3 Tinfade og 6 Tintallerkener, som maatte blive Børnene tillagt.	

Ellers berettede Mads Rasmussen, at hans sal. Kones Fader, Laurs Jensen i Kærby, havde givet hver af disse smaa

umyndige Børn 1 Ko og 1 Bistade, som ikke findes her i Stervboen, men udsat hos Godtfolk til Leje, der altsaa bliver Børnene til bedste. —

P. Hartvigsen.

Som Vurderingsmænd:

H. J. Hollænder (Kromanden.)

Hans H. A. Anchersen. Mads Rasmussen.

Som Tilsuansværger:

Hans Christensen. Niels Munch.

Morten Dinesen.

Mads Rasmussen bliver gift igjen. Asperup Kbg. fortæller: 1733 trolovet Enkemd. Mads Rasmussen, Kierbyholm, og Pigen Ellen Simonsdt., Risum. Tilstede: Prousten Hr. Jørgen Frederiksen og Degnen Peirup i N. Aaby, Mad. Holstes paa Oregaard, Degnen og Kone i Asperup, Hans Christensen i Kierbyholm. Af dette Ægteskab kom 3 Sønner og 1 Datter.

1735 blev døbt Mads Rasmussens Søn kaldet Simon. Fadd.: Jens Bang og Morten Dinesen af Aaby, Niels Jensen af Kierby, Hans Christensen og Hans Madsen af Kierbyholm. Denne Simon døde, da han var 11 Aar gl.

1737 døbt en Datter Anne. Fadd.: Jens Bang og Morten Dinesen af Aaby, Hans Christensen i Kierbyholm, Niels Jensen i Kierby, Degnekonen i Aaby. Anne døde Aaret efter.

1739 døbt en Søn Christen. Fadd.: Niels Munk, Skovshøjrup, Hans Christensen, Kierbyholm; Jens Bang, Aaby; Morten Dinesens Hustru, Aaby; Niels Jensens Hustru, Kierby. — Christen døde samme Aar.

1740 døbt Hans. Fadd.: Niels Munk, Hans Christensen, Philip Nielsen, Kierby, Rasmus Jensen ibd., Steffen Andersens Hustru, Asperup Hedegaard (Bodel Christensdt. fra Skovsgaard).

1742, den 8. Januar, blev Ellen Simonsdt. begravet, 27 Aar gl. Allerede 23. Januar blev der holdt Skiftesamling. Der var da 2 Børn i Live: Simon 7 Aar og Hans 1½ Aar.

Nærværende: Den sal. Kones Morbroder, Hans Jørgensen i Sandager og den sal. Kones Svoger, Morten Nielsen i Bro. Vurderingsmænd: Hans Madsen i Kierbyholm og Philip Nielsen i Kierby.

Paa Grund af Boets gode Tilstand fik hver af Sønnerne tilstaaet 72 Rd., men endog Klæder til skikkelig Seng, 1 Egekiste med Laas og Haandtag, samt tvende Sølv Skeder og 1 Tinfad og 2de Tallerkener, som tilsammen befindes her i Stervboen og anset af Værdi 25 Rd., for begge 50 Rd. — Tilsammen 194 Rd.

Rasmus Christensen, der blev begravet 5. Marts 1742, overlevede altsaa begge sine Svigerdøtre. Han ligger begravet i Kirken paa Gangen nede i Taarnet.

Mads Rasmussens eneste Datter, Maren, blev 1754 i 24 Aars Alderen gift med Jørgen Hansen, Giældbjerg (se Giældbjergs Historie Pag. 6 m. fl.) Forl. Henrik Jørgensen, Aahøjrup; Jens Jørgensen, Fielsted.

Eskild Sørensen fortæller: »Jørgen Hansen døde 31. Maj 1557, 40 Aar gl. I sit Ægteskab med Maren Madsdt. havde han Sønnen Mads, der ved hans Død var 2½ Aar gl. Hans efterladte Kone var næsten utrøstelig over hans Død og sagde, hun var ham ikke værd, thi ellers havde han levet noget længere. Ved Registeringen den 4. Juli var tilstede foruden Enkens Fader og Laugværge Mads Rasmussen af Kjærbyholm, Farbroderen Johan Hansen, N. Aaby, Fastermanden Anders Nielsen af Nellerod, Morbrødrene Jokum Nielsen, Gadstrup og Anders Nielsen, N. Aaby, og Mostermanen Niels Mortensen, Mosegaard.

Børnene fik i Arv: De 3 Drengene hver 120 Rd. og Faderens Klæder til Deling; desuden fik Hans en indlagt Ege Dragkiste, et Par Sølvskospænder; Niels (min Faders Morfader) 1 Dragkiste af Værdi 8 Rd., 6 Stk. Sølv-Bukseknapper, 2 Sølv Haandknapper og 1 Spanskrør med Sølvring; Mads et Ege Chatol, 12 Stk. Sølv Vesteknapper og 1 Do. til Halsen i en Skjorte. De to Piger fik hver 60 Rd., hver en grønmalet Egedragkiste. Desuden gav Enken med Laugværge hver af sine Stifdøtre 60 Rd. som en godvillig Gave. Overalt, saa har det sig ingen Nød, naar man ved Giftermaalsparti kommer i med Folk af Ære og Billighed, da bliver det ikke saa nøje regnet efter Bogstavet, i modsat Fald kommer det kun an paa, hvad der er skrevet.

Da Maren Madsdt. kom til Gjældbjerg fik hun Skjøde paa

den halve Gaard. Som Betaling regnedes de 300 Rd. Sølvpenge, hun havde med fra Kjærbyholm.«

Sønnen Lars eller Laurids fik sin Fødegaard. Han blev gift: 1760, 27. Oktober, cop. Lars Madsen og Karen Margrethe Jørgensdt., begge af Kierbyholm. Forl. Mads Rasmussen og Rasmus Madsen, begge ibd. (Brudg. 33 Aar, Bruden 17 Aar). Karen Margrethe var en Datter af Jørgen Hansen, Giældbjerg.

I dette Ægteskab blev 1766 en Datter, Anne, der 1783 blev gift med Enkemand Mads Jensen i Brenderup.

Lars Madsen døde 1770, 43 Aar gl. Hans Enke giftede sig igen: 1771, 1. Febr., viet Jørgen Rasmussen, Søn af Rasmus Jensen i Kierby, og Karen Margrete Jørgensdt. i Kierbyholm. Kongebrev.

Jørgen Rasmussen kom derved ind i sin Slægtsgaard; baade hans Farmoder, Mette Rasmusdt., og hans Farfaders Far, Niels Steffensen, var født her i den søndre Gaard og her bor Slægten endnu.

Om Mads Rs. yngste Søn Hans fortæller Kbg.:

1768, 22. Juni, trol. Hans Madsen i Kierbyholm og Karen Madsdt. i Vejrup. Forl.: Mads Rs. og Rasmus Madsen i Kierbyholm. Hun var Datter af Mads Henriksen og Kirsten Pedersdt., hvilken, der nu er Enke, oplader Gaarden til Svigersønnen for 700 Rd.

Ved Folketællingen 1787: Hans Madsen 47 Aar, Karen Madsdt. 36 Aar. Børn: Mads 16 Aar, Peder 9 Aar, Simon 2 Aar. Slægten besidder endnu Gaarden, Matr. Nr. 4.

Inden jeg nu gaar over til Omtale af den ældste Søn, Rasmus, maa jeg meddele, hvad der vides om Mads Rasmussen selv. Min Faders dobbelte Fætter, exam. jur. Niels Madsen, har omtalt ham saaledes: »Han samlede sig efterhaanden et ikke ubetydeligt Gods, over hvilket han havde jorddrotlige Rettigheder, deriblandt Skiftejurisdiktion. Han blev saaledes en meget rig Mand og ansaas af sine Samtidige for den rigeste Bonde paa Fyn. Han var i høj Grad karakterfast, stærk baade paa Legeme og Sjæl. Han førte et strengt Regimente over sine Børn og Undergivne, der maatte lyde ham til Punkt og Prikke; men naar dette skete, var han ogsaa god imod dem, og uagtet hans Strenghed skal han have lettere end alle andre ved at faa

Tjenestefolk; hvilket vidner om, at han var retfærdig ved Siden af. Han havde en stærk Æresfølelse og taalte ikke at enhver duttede ham; noget som ellers Bonden har givet selv Bærmen af de andre Stænder et Slags Monopol paa lige indtil vore Dage. Tvistigheder i Gildeslav og ved lignende Lejligheder afgjorde han hyppigt efter Næveretten, hvad jo forresten hørte til Datidens Sæder.«

Eskild Sørensen fortæller følgende, der ogsaa giver en Side af Mads Rasmussen: »Paa Gioldbjerg (hvor hans Datter Marren boede) havde de en Race Heste kaldet Vildsmakkerne, der var kommen fra Kærbyholm. Disse var de ypperste Heste, man snart vilde eje; thi baade var de velskabte og trivelige, raske og dog fredelige, saa ethvert Menneske kunde tæmme og kjøre dem; af Kulør mest mørke- og lysebrune (se Vurderingen 1733) og aldrig var de mere muntre, som naar de fornam, man vilde afsted eller der var Plasér paa Færde, saasom Brudestads eller kjøre paa Kap med hverandre; thi da kunde de ret komme afsted, hvorved da og Fraaden skummede dem ud af Munden. Efter hans Svigerfader, Mads Rasmussen i Kærbyholm, hans Maade at opklostre unge Bæster paa, brugte han og denne, nemlig ikke at fede men at frede dem op. Søren Stensen kunde faa baade 80 og 100 Rd. for en saadan Hest, og Postmesteren i Middelfart sagde flere Gange, at han aldrig havde havt deres lige til at taale Travallie. Søren Stensen har ofte sagt, at havde han ikke havt det gode Hestesalg, saa kunde han ikke have besiddet sin Gaard.«

(Jeg har tænkt over, hvor det Navn »Vildsmaker« vel kunde stamme fra og standsede ved »Vilster Marsken« i det vestlige Holsten. Engang jeg var til et Bestyrelsesmøde i Mejeriernes Fællesorganisation, hvor vi efter Gjenforeningen havde faaet en Sønderjyde, Gaardejer Iversen fra Avnbøl, indspurgte jeg ham, om de der i Vilster Marsken havde en let Hesterace, og dertil svarede han uden Forbehold: Ja.)

Ved sin Svigerdatters fornyede Giftermaal med Jørgen Rasmussen fra Kærby, altsaa 1771, flyttede Mads Rasmussen om til sin Søn Rasmus, der havde faaet den mellemste Gaard efter Grandonklen, Hans Christensen. Her døde Mads Rasmussen og blev begravet 4. April 1777, 78 Aar gl.

S t a m t a v l e :

1. Mads Rasmussen og Anne Larsdatter.
2. Maren Madsdatter og Søren Stensen, Gjelbjerg.
3. Simon Sørensen og Mette Nielsdatter, Gadstrup.
4. Anders Jørgen Simonsen og Anne Katrine Rasmusdt.
5. Mette Andersen Bang og Niels Olsen.
6. Anders Jørgen Olsen.
7. Olaf Olsen.
8. Anders og Frederik Bang Olsen.

I sin Gjelbjergs Historie fortæller Eskild Sørensen, at da Maren Madsdt. dør 1769 og der skal skiftes, gav Søren Stensen Børnene en frivillig Gave for at fornøje og tilfredsstille Moderens Familie, der var Børnenes Værger og Formyndere, for dem han altid bar Respekt.

Han giftede sig samme Aar igen efter at have raadført sig med sin Svoger, Rasmus Madsen i Kjærbyholm, der raadede ham, han skulde mere paase at faa en, der var skikkelig mod hans Børn, end paa en stor Kapital.

Han var i sin Bondetid Fæster; men han ejede 2 Gaarde i Brangstrup og 1 Gaard i Fjellerup, bl. a.

Noget af hans Velstand skyldtes sikkert Mjødtilvirkning. Allerede ved Skiftet 1733 ser vi, at der var 11 Td. Mjød paa Lager. Noget Skifte efter ham har jeg ikke kunnet opspore. Sine Ejendomme havde han faaet realiseret; den ene Gaard i Brangstrup havde han f. Eks. solgt til Fæsteren Hans Hansen for 1000 Rd.; det var den nuværende Brangstrupgaard, som da havde Htk. 6—7—2—1. Salget skete 1772, altsaa 5 Aar før hans Død. Hans Efterladenskaber af Penge og Løsøre har der saa nok været udfærdiget Testament om.

IX.

R a s m u s M a d s e n var født 1726 som ældste Barn af Mads Rasmussen og Anne Larsdt. Han var vokset op i den søndre Gaard, men kom som voksen om i den mellemste Gaard til sin Farfaders Broder, ved hvis Død 1754 han overtog Fæstet. Allerede i 23aars Alderen blev han gift; Kbg. fortæller: 1749, d. 1. Marts, copul. Rasmus Madsen og Karen Simonsdt. i Kierbyholm.

Hun var født 1726 (altsaa samme Aar som Rs. M.) som Datter af Simon Clausen og Maren Rasmusdt. i Risum.

De unge Ægtefolk var altsaa Søskenbørn. Hun har, ligesom sin Mand, hørt hjemme i Gaarden forinden Bryllupet; han jo ellers som Fæster siden 1747. Nu kom der da igjen en Kone i Gaarden, hvad der ikke havde været i 14 Aar.

I 18 Aar sad Rasmus Madsen som Fæster paa Gaarden, da lod Graabrødrehospital den 14. Decbr. 1762 afholde Auktion over den, og Rasmus M. købte den da for 1400 Rd.; Skjøde erholdt han først 4. Juni 1765. Han var altsaa Selvejer, da hans Fader i Aaret 1770 flyttede om til ham og dør tilbragte sine sidste Aar.

Rasmus Madsen og Karen Simonsdt. fik følgende Børn: Kbg.:

1750, 19. Januar, døbt Rasmus Madsens Søn kaldet Hans. Faddere: Hans Christensen, Mads Rasmussen, begge i Kierbyholm, Rasmus Jensens og Niels Jensens Hustruer i Kierby, Morten Nielsens Hustru af Bro.

1752, 12. Maj, døbt en Søn Simon. Ha ndøde samme Aar.

1755, 3. Søndag efter Paaske, døbt en Søn Simon. Baaret af min Kone (Mad. Trolle). Fadd.: Mads Rasmussen, Lars Madsen, Peder Nielsens og Mikkel Nielsens Hustruer, alle i Kierbyholm, Hans Rasmussen i Kiørup.

1755, d. 28. April, blev begravet Rasmus Madsens Hustru i Kierbyholm, Karen Simonsdt., 28 Aar gl.

1755, 5. Mai, Skifte efter Karen Simonsdt. i Kierbyholm.

Børn: Hans 5 Aar, Simon 14 Dage.

Tilsynsværger: Steen Jørgensen Møller i Wiebye Mølle og Morten Nielsen i Bro.

Vurderingsmænd: Jørgen Gotfredsen og Lars Jørgensen, Kierby.

Rasmus Madsen gav frivillig Drengene hver 100 Rd., 4 Sølvskeder, Klæder til en Seng, 1 Egekiste.

Ret hurtig bliver Rasmus Madsen gift igen. Hans 2den Kone hedder Karen Rasmusdatter, har som Brud været 20 Aar gl., bar i sit første Ægteskabsaar et Barn hos Over Hans Hansen (Hustru Margrete Rasmusdt.) i Taarup, nuværende Nygaard; men hvor hun ellers var fra eller hvor de er viede,

har jeg ikke ved Gjennemgang af Herredets Kirkebøger kunnet faa nogen Oplysning om. Brænderup Kirkebog er ikke ført i Tidsrummet 1750—60 og heller ikke Balslev fra 1742—57. Iøvrigt er det særegent, at der i Fadderskabet ved deres 5 Børns Daab kun findes Slægtninge af Rasmus Madsen, men ingen, der kan vedrøre hende.

NB. Ved Gjennemgang af Brænderup Kirkebogs Daabsliste findes:

1736, Trin. Sexag., confirmeret Daaben ofver Rasmus Nielsens Barn i Bro, en Pige Nv. Karen. Fadd.: Morten Nielsen, Jacob Nielsen, Niels Olsen, Hans Rasmussens Kone og Konens Søster. —

Denne Karen Rasmusdt. har altsaa været født sidst paa Aaret 1735; Rasmus Madsens 2den Kone af samme Navn var 47 Aar ved sin Død 1782; det stemmer.

Hendes førstnævnte Fadder, Morten Nielsen, var Svoger til Rasmus Madsens første Kone, Karen Simonsdt.

I Fynbo Landstings Skjøde- og Pantebog findes:

1772, 18. Dcbr., Rasmus Nielsen i Bro skyldig til sin Svoger Anders Madsen Pølsaard i Skovsgaarde, Haarslev Sogn, 160 Rd. Pant i et Hus i Harndrup.

Rasmus Madsen og Karen Rasmusdt. fik tilsammen 5 Børn, hvorom Kirkebogen fortæller:

1756, 19. Juni, døbt Rasmus Madsens Søn i Kierbyholm Mads. Baaret af min Kone. (Mad. Trolle); Testes: Niels Jensen og Rasmus Jensen (Rs. M.s Fætttere) begge i Kierby, Mads Rasmussen og Søn Lars i Kierbyholm, Jørgen Hansen fra Gioldbierg (Svoger).

1760, 2. S. i F., døbt Rasmus Madsens Datter Karen. Baaren af Søsteren fra Gioldbierg. Testes: Mads Rasmussen, Lars Madsen, Peder Nielsens Hustru i Kierbyholm, Rasmus Jensen i Kierby, Søren Steensen i Gioldbierg.

1764, 13. Juli, døbt Rasmus Madsens Søn Rasmus. Baaret af Lars Madsens Hustru. Testes: Mads Rasmussen, Lars Madsen, Hans Madsen, Peder Nielsens Hustru, alle i Kierbyholm, Hans Rasmussens Hustru i Kiørup.

1767, døbt Rasmus Madsens Christen i Kierbyholm. Baaren af Lars Madsens Hustru. Testes: Lars Madsen, Mads Ras-

mussen, Peder Nielen og Peder Rasmussens Hustru, alle i Kierbyholm.

1770, døbt Rasmus Madsens Datter, Anne. Baaret af Lars Madsens Hustru. Testes: Peder Nielsen, Lars Madsen og Peder Rasmussen, alle i Kierbyholm, Hans Rasmussen i Kiørup.

Karen Rasmusdt. oplevede at se disse sine 5 Børn vokse til; men hun døde dog allerede 1782, kun 47 Aar gl.

Under dette, efter alt at dømme lykkelige Ægteskab, oplevede Rasmus Madsen udadtil Kvægpesten, der havde raset fra 1745 til 1752 og dræbt 2 Mill. Stk. Kvæg her i Landet, kom igjen i Tredserne, og Landet blev forarmet i en Grad, som det er vanskeligt helt ud at forstaa; men det førte til en hel Omvæltning i god Retning indenfor Landbruget, og først da dette, at Bøndergaardene, der hidtil paa ganske enkelte Undtagelser nær havde været Fæstegaarde, nu i stort Antal gik over til Selvejendom. Rasmus fik 1765 Skjøde paa sin. Den anden store Reform var Udskiftningen; de fælles Græsgange befordrede Kvægsygens Ødelæggelser i alt for høj Grad. Her var Rasmus Madsen med de første; Udskiftningen af Fællesskabet mellem Kjærby, Kjærbyholm og de 2 nordligste Gaarde i Taarup fandt Sted 1777. Rasmus M. var her meget ivrig for at fremme Udskiftningen, og da hans Nabo i den nordre Gaard (Peder Nielsen) var utilfreds med den ham tildelte Lod, sagde Rs. M.: »Top! saa bytter vi,« og derved blev det, og det mærkelige Forhold, at den nordligst liggende Jord hører til den mellemste Gaard, fremkom.

1784, 11. Oktober: Skifte efter Rasmus Madsens Hustru, Karen Rasmusdatter.

Hendes Børn: Landmaaler Mads Rasmussen, 28 Aar, Rasmus Rasmussen 21 Aar, Christian Rasmussen 17 Aar, Karen Rasmusdt., gift med Selvejer Jørgen Andersen i N. Aaby, Anna Rasmusdt. 15 Aar.

Vitterlighedsvidner: Jørgen Rasmussen og Niels Peder- sen i Kierbyholm.

Stervboet blev opgjort til 4000 Rd.; men Enkemanden erklærede kun deraf at ville beholde 1000 Rd. og tildele de 5 Børn hver 600 Rd., hvormed disse erklærede sig meget vel fornøjede, da de vidste, at den Sum gik langt over den Sum,

som de i Virkeligheden kunde tilkomme. De ugifte Børn fik desuden 1 Seng, 1 Kiste og Anne 1 Dragkiste.

Alle underskriver med fulde Navn, undtagen Jørgen Andersen.

I 2 Aar var Rasmus Madsen Enkemand, saa gifter han sig med sin Husholderske, Kirstine Marie Sørensdatter, en Husmandsdatter fra Fyllested. Det var i Efteraaret 1784, og ved samme Tid fik de en Søn, der blev døbt Lars og hvis Faddere var: Jørgen Andersen, Nr. Aaby (Svigersøn), Jørgen Rasmussen og Simon Rasmussen, Kierbyholm. Dette Giftermaal var, som det kan tænkes, hans mere og mindre voksne Børn haardt imod, og engang var de saa strænge ved ham, at han gav sig til at græde; men han gjorde dog sin Pligt.

Nu skulde han jo skifte med sine 5 Børn af det mellemste Ægteskab, og for at kunne gjøre dette tilfredsstillende, byttede han Gaard med sin ældste Søn, Hans, der havde en mindre Gaard i Vejrup. Atter et smukt Træk af ham. I Vejrup fik Rasmus Madsen 1786 en Datter, Karen Dorthea, hvis Faddere var: Hans Madsen, Hans Andersen, Hendrik Rasmussen, alle i Veirup,

og 1789 en Datter, Maren, hvis Faddere var: Hans Madsen, Rasmus Sørensen og Hans Andersen i Veirup.

S. A., altsaa 1789, døde Rasmus Madsen. Han ligger begravet tilligemed sine 2 første Koner i Indslev Kirke paa Gangen noget ovenfor Indgangen, hvor deres Ligsten med Indskrifter henlæa indtil Kirkens Istandsættelse efter den første slesvigske Krig.

Om Rasmus Madsens Børn er at melde:

Hans, min Oldefader, kommer vi siden til.

Simon fulgte med sin Fader til Vejrup, men blev herfra 1789, altsaa i 34 Aars Alderen, gift med Anders Hyllegaards Enke, Maren Jørgensdt. i Brangstrup. De fik Aaret efter en Søn, Anders, og 1795 Tvillingerne Jørgen og Rasmus, af hvilke Rasmus døde spæd; Jørgen fik Fødegaarden, hans Efterslægt her er nu vist uddød; Anders kom til Lambæksgaard, han efterlod sig en talrig og dygtig Slægt, hvoraf en er landskendt, nemlig A. Simonsen Andersen i Odense, i hvis Labo-

ratorium der tilvirkes Smørfarve, Osteløbe m. m. til Forsendelse Jorden rundt.

Mads, den ælste af det andet Ægteskab og født 1756. Han blev Landmaaler. Hans Interesse for denne Virksomhed maa jo meget naturligt være bleven vakt, da hans Fødeby bliver udskiftet; han var da i Tyve Aars Alderen. I de samme Aar foregik Udskiftningen i Harndrup; den blev efter 3 Aars Opmaaling afsluttet 1779. Landmaaleren her var Knud Nielsen fra Hønnerup. Her søgte Mads Rasmussen hen for at lære. Knud Nielsen var hans Slægtning, stammede ned fra Christen Andersen i Kærbyholm, hvis Datterdatterdattersønnesøn han var. Mads Rasmussen fik her sin praktiske Uddannelse, og var derefter paa et kort Kursus i Hovedstaden. Og saa begyndte han sin egen Virksomhed, og jeg skal love for han fik brugt sig. Noget af det første, han fik at udskifte, var hele Grevskabet Wedellsborg, hvorom han gjorde Akkord med Forvalteren, Hillerup. Arbejdet varede i 20 Aar, fra 1780—1800. Ogsaa Asperup Sogn fik han med at gjøre, efter at en anden Landmaaler havde opmaalt Sognet fra 1780 og fremefter, udarbejdede M. R. Delingsplanen, saa Udskiftningen kunde fuldføres 1790. Mosegaard (med Geldbjerg) udskiftede han 1786. Ogsaa i det nordøstlige Fyn havde han meget Arbejde, bl. a. udstykkede han 1794 Ørridslev. Han havde efterhaanden faaet sin 8 Aar yngre Broder, Rasmus, til Hjælp, en god Hjælp. Ved Aarhundredskiftet, da Udskiftningen paa Fyn var tilende, var den endnu i fuld Gang i Jylland; her fik M. R. en fortsat Gjærning, han blev Stiftslandinspektør i Vejle Amt. I en gammel Sognefogedprotokol i Roerslev har jeg set en Tilsigelse til at kjøre for ham fra Middelfart til Indslev Kro.

1790 bliver han gift med Søren Rasmussens Datter, Karen, paa Bubelgaard. Karen var eneste Barn. Søren Rasmussen var født paa Dybmosegaard i Rørup Sogn 1753, som Søn af Rasmus Sørensen og Maren Mortensdt., denne sidste igjen en Datter af Morten Dinesen og Anne Rasmusdt. i Nr. Aaby og født 1727. Karen Sørensd., der var født 1772 paa Dybmosegaard (hendes Moder var Bodel Andersdt. Vedele fra Etterup) var saaledes i 4de Led en Ætling af Rasmus Christensen i Kærbyholm; hendes Mand var det i 3die Led.

Mads Rasmussen købte Gaarden Ormehøj i Rørup Sogn, hvor han bosatte sig. De fik 9 Børn, 5 Sønner og 4 Døtre, der alle naaede den voksne Alder. Ved de mange Barselgilder var det mest Herregaardsforpagtere og -forvaltere, der havde været Faddere, altsaa »fine« Selskaber. Af Børnene fortsatte en Johan Nikolai Slægten her paa Egnen; han boede paa Lundbjerggaard i Kauslunde Sogn, en Datterdatter af ham er Moder til Folketingsmand Vagn Bro. En Datter blev gift med Fuldmægtig Maaløe paa Erholm; han fæstede 1829 Aagaarde Mølle og var Deputeret ved Stænderforsamlingen i Roskilde 1842, 44, 46 og 48 og blev 1853 Landstingsmand; fra ham nedstammer bl. a. Redaktøren af Statstidende, Maaløe, og Genealogen Maaløe.

Maa jeg afslutte denne Skildring af Mads Rasmussens Færden med at anføre, hvad Frederikke Østrup noterer i sin Dagbog om sin Rejse fra Ørritslevgaard til Bubelgaard: »Da vi kom der, var den gode, ærlige Landmaaler fra Ormehøjgaard her.« Den Dom, at han foruden at være dygtig ogsaa var god og ærlig, kan han nok være tjent med. Han døde 1830, og paa hans Grav paa Rørup Kirkegaard knejser en 6 Meter høj Mindesten. Han blev 74 Aar gl. Enken, Karen Sørensdt., døde 25. Dcbr. 1846 paa Ormehøj.

1840, 23. Marts, Skifte efter Landinspecteur Mads Rasmussen, Ormehøj. Børn: Rasmus 49 A., Nikolai 45 A., Karen Frederikke 43 A., ugift, i Gelsted Præstegaard, Bolette 36 A., ugift, Juliane 34 A., gift med Maaløe paa Aagaarde, Rasmine Severine 24 Aar, ugift. — Enkens Væрге: Forvalter og Tiendekommissær Selmer paa Søndergaarde.

Boets Ejendomme: Ormehøj 5—6—2—1, Fielsted Kirke, 2 Huse paa Klokkeholm, et Hus i Nr. Aaby. Børnene tillagdes i Arv hver 2185 rd. 29²/₇ sk.

Det er bleven mig fortalt, at Bolette blev gift med Pastor Bolbro i Søllinge, de havde ingen Børn; Rasmine Severine blev gift med Scherup, de fik Ormehøj, og hos dem tog Bolette senere Ophold sammen med sin Mand, idet der blev indrettet Beboelse i en Sidelænge; Karen Frederikke tog ogsaa Ophold hos sin Søster paa Ormehøj. Scherups havde kun et Barn, en Datter, gift med en Pastor Sørensen.

Af Maaløes Børn blev en Søn Sparekassedirektør i Odense, en Søn Herredsfuldmechtig i Assens og en Søn, Christoffer M., fik Aagaarde, som han solgte, og blev derefter Kæmner i Assens; en Datter af den sidste blev givet med Frederik Jørgen Buch (fra Bogense), og de kom til at bo paa Farsbøllegaard. Brev fra Mads Rasmussen til Hans Rasmussen i Kærbyholm.

Kjæreste Broder!

Du skal have Tusinde Tak baade af mig og min Kone for tilsendte Most og Æbler; men det er for meget, min gode Broder, vi forskylder ikke den Godhed af Dig. De vare imidlertid os meget kjærkomne; men havde Du kommet med, saa havde de været os endnu mere kjærkomne; vi haaber ogsaa, at Du ej glemmer at komme til os, det første Du har mindste Leylighed.

Jeg skal vist skrive Hillerup til om det forlangte fra Enken i Weyrup. Det er næsten umuligt at komme til eder i denne Tid; jeg har mit Arbejde 3 Mil herfra, og jeg neppe kommer hjem om Søndagen for at se til mine egne Sager, især til min Kone, som jeg ey i denne Tid burde være fraværende fra, men det maa saa være!!! Hils Christen, at dette bedrøver mig meget, at han ikke anderledes opfylder, hvad han har lovet os, sidst vi vare samlede; hans Opførsel fortjente næsten, at vi skulle glemme, at han er vor Broder. Jeg kand ikke svare videre, kand der gives Leylighed inden denne Maanedes Udgang, vil jeg besøge dig.

Lev imidlertid vel og fornøjet, det ønsker din sande Ven og Broder

M a d s

Ormehøj d. 8de Octbr. 1791.

Karen Rasmusdatter, født 1760 om Foraaret. Hun blev i Efteraaret 1775, altsaa kun 15½ Aar gl., gift med Jørgen Andersen, Nr. Aaby Kongsgaard, der var Enkemand efter et 4aarigt Ægteskab med Ane Jensdt. Saavel Trolovelse som Vielse findes indført i Nr. Aaby Kirkebog; sandsynligvis har Karen R. havt Tilhold hos sin Slægt i den anden Kongsgaard; Morten Dinesen døde først 1776.

I dette Ægteskab fik Karen Rasmusdatter følgende Børn:

1778 Anders, 1781 Rasmus, 1784 Mads, 1787 Anne, 1791 Anders. Aar 1800 døde Jørgen Andersen. Kun 7 Uger efter

hans Død gifter Karen R. sig med sin Fætter, Mads Jørgensen, der var født paa Geldbjerg, men nu boede i den nordre Gaard i Aabylund, hvor han Aaret forud var blevet Enkemand. I dette Ægteskab blev 1803 en Datter, Maren, der kun blev 2 Aar gl.; hun døde om Efteraaret 1805, som hendes Fader var død om Foraaret. Desuden var der en Søn, Jørgen Hansen Madsen, født 1801.

»Mads Jørgensen var baade Sognefoged og Lægdsmand, og hans Ord havde betydelig Vægt i Sognestævner og Sognets Anliggender,« skriver Eskild Sørensen. »Hans Enke var utrøstelig over hans Død,« skriver han et andet Sted.

Af Skjøde- og Pantebogen: 1813: Jul. Eibe laaner af Mads Jørgensens Enke, Karen Rasmusdt. i Nr. Aaby, 20,000 Rd. til 4 % Sikkerhed i Billeshave med tilhørende 20 Huse næst efter 12,000 Rd.

Karen Rasmusdt. døde 1830, havde altsaa været Enke i 25 Aar. Hendes Brødre, Landmaalerne og Søsteren Anne, havde til Tider havt Tilhold hos hende. Hun døde midt i Dcbr. Maaned, altsaa 3 Maaneder efter sin Broder Mads, under et Besøg paa Ormehøj.

Skifteprotok.: 1830, 19. Dcbr., anmelder Hmd. Jørgen Hansen Madsen af Hamborghus, at hans Moder, Karen Rasmusdt., Enke efter forrige Gmd. Mads Jørgensen af Nørre Aaby, ved Døden er afgaaet under hendes Ophold paa Ormehøj. Hendes Arvinger er 4 fuldmyndige Sønner; men Anmelderen erklærer, at hans 3 andre Brødre har skienket ham det lidet hun efterlader sig, og som ikke nær kan beløbe sig til 100 Rd., imod at koste hendes Begravelse.

J. H. M. underskriver med stor, smuk, fast Haandskrift.

Slægten i Nr. Aaby Kongsgaard:

1. Jørgen Andersen og Karen Rasmusdt.
2. Mads Jørgensen og Karen Hansdt.
3. Hans Jensen og Anne Madsdt.
4. Jens Nikolai Jensen og Dorthe Jørgensdt.
5. Hans Jørgen Jensen, Kristian Jensen, Frederik Jensen og Karen Jensen.

Rasmus Rasmussen, født 13. Juli 1764. Han blev ret tidlig antaget af sin ældre Broder Mads til at hjælpe sig med

Landmaalerarbejdet, der jo for mere end Halvdelen bestaar i Tegning og Beregning. Senere blev han jo selv Landmaaler, og af hans selvstændige Arbejder kjender jeg bedst hans Opmaaling og Kortlægning af Indslev Bys Marker. Kortet er til endnu, jeg lod det i 18 Hundrede og Halvfemserne hos en Bogbinder klæbe paa Lærred, derved blev det ligesom lidt udvisket, men er dog læseligt og er nu reddet fra Undergang, idet det er deponeret i Landsarkivet i Odense. Kortet har følgende Signatur:

Kort over Indslev By og Marker under Hindsgavls Amt. Optaget Aar 1789 af R. Rasmussen. — Paa Hjørnet er tilføjet: Udskiftet Aar 1790 af L. Nyholm.

Dette Kort med Navne paa Byens mindst 60 Agre er meget fint udført.

Hen i Halvfemserne var han med sin Broder Mads paa Opmaaling i Nordøstfyn, 1794 i Vevlinge f. Eks.; de havde et Slags Hovedkvarter paa Ørridslevgaard hos Alexander Scheby og dennes Hustru, Frederikke Østrup, der i sin Dagbog jævnlig omtaler dem; hun kalder Rs. R. den lille Rasmussen.

Saa sker det, at Alexander Scheby sælger Ørridslevgaard og kjøber Bubelgaard, nemlig 1799; men allerede 1801 dør han, og Aaret efter gifter hun sig med Rasmus Rasmussen, og Aaret efter igjen faar de en Søn, Alexander Scheby Rs., der kun lever et Par Maaneder. 1815 dør Rasmus Rasmussen. Han blev kun 50 Aar gl. 2 Aar før var hans Svigermoder, Mad. Østrup, f. Hillerup, Amtsforvalter Østrups Enke i Odense, 78 Aar gl. død paa Bubelgaard. Frederikke Ø. sælger 1828 Bubelgaard og rejser til Elvedgaard til sin første Mands Søstersøn, Historikeren Vedel Simonsen. Her døde hun, men hun blev begravet paa Indslev Kirkegaard, og her fredes endnu om 4 Grave under Hængeasken ved den nordre Side af Kirkens Kor.

Om Rs. Rs. maa jeg endnu anføre, at han otpog Kort baade over Næsbyhoved Slotsbanke og over Gamborg By med Højborgen og Svinø. Disse Kort findes i Vedel Simonsens »Borgruinerne«. Vedel S. kalder ham ved den Lejlighed sin Onkel; han var jo osgaa traadt i den kjødelige Onkels Sted.

Christen Rasmussen, født 1767. Der fortælles, at han, som saa mange Fynboer, om Efteraaret rejste til Jylland med

Humle, og at han bosatte sig et Sted her paa Fyn i en Gaard, med hvilken han spillede op, som man siger, og at hans Sødskende derefter hjalp ham til et Bolssted i N. Aaby Margd. Den første Gang, hans Navn er indført i Nr. Aaby Kbg., hedder det:

1806, 4. Jan., døbt Mads Jørgen, Søn af Hmd. Chresten Rasmussen, Tommerup, og Anne Marie Mortensdt. i Margaard.

Af dette Tilnavn maa jo fremgaa, at det har været i Tommerup, han før har boet, og i Tommerup Kirkebog findes da ogsaa følgende:

1795, 3. Søndag i Faste, læst over Christen Rasmussen i Hengelsgd. Marie Mortensdt.s hjemmedøbte Søn Morten. Fadd.: Jens Ellemand, Anders Drud, Jørgen Mosegaard, m. fl., ialt 14 Faddere.

1797, 7. Søndag efter Trin., læst over Christen Rasmussen i Hengelsgaarden og Anne Marie Mortensdt.s noe. Karen. Fadd.: Hans Gramboe, Hans Nielsen, Rasmus Rasmussen, Hans Jensens Hustru, Rasmus Andersens Hustru.

Men hvor er saa den ældste Søn, Rasmus, født?

Om hvor hans Bryllup har staaet, kan jeg intet oplyse; det er blevet fortalt, at hun var fra Jylland. I Markgaard blev derefter født følgende: 1806 Mads Jørgen, 1808 Hans, 1811 Alexander, 1814 Jørgen Simon. Det er samtlige Christen Rasmussens Brødre og Svogre, der her som Tak for ydet Hjælp, er opnævnt; da han alt fra Tommerup af havde en Søn, Rasmus, har han ikke kunnet opnævne Broderen paa Bubelgaard, men saa i Stedet dennes Formand i Ægteskabet, Alexander Scheby.

Sønnen Rasmus, der 1813 blev gift med Pigen Karen Knudsdt., Skrædderske, fik Halvdelen af Boelsloden til Bebyggelse; hans Børn var: 1814 Kirstine Marie, 1817 Niels (blev Landpost), 1819 Christen, 1821 Rasmus. Christen Rs., gift 1482, kom ogsaa til at bo i Margaard. Sønnen Morten, der var Skræder, fik Bolsstedet; han fik 1843 en Søn, Hans, konfirmeret med Karakteren: Kundskab og Opførsel ug.

Efter Faderens Død 1844 solgte han Ejendommen og rejste til Jylland, hvor han købte en Gaard; en Del af hans mange Børn er i Amerika.

Datteren Karen blev 1820 og 24 Aar gl. gift med Christof-

fer Jensen, Margaard, han var 3 Aar ældre og Ejer af en mindre Gaard.

Christoffer Jensens Stamtalve er denne:

1. Laurids Peirup og Anne Rasmusdt., viede 1723.
2. Maren Larsdt. og Christoffer Pedersen, viede 1763.
3. Anne Dorthe Christoffersdt. og Jens Larsen, viede 1788.
4. Christoffer Jensen og Karen Christensdt., viede 1820.

Det er 2 Linier, udgaaende fra det samme Centrum, der her igjen løber sammen, idet de begge i 4de Led nedstammer fra Rasmus Christensen i Kærbyholm.

Karen Christensen blev Moder til følgende Børn: 1823 Anna Dorthe, 1825 Christian, 1827 Christian, 1830 Anna Marie, 1835 Anna Katrine, 1838 Hans. Det er ejendommeligt, at de 3 Døtres Navne begynder med Anna; Fænomenet har vist en religiøs Baggrund.

Alle disse Børn kom, saavidt jeg ved, til at bo i Vends Herred, og en talrig og dygtig Slægt nedstammer fra dem. Mest kjendt er Christian Christoffersen fra Bro, der i mange Aar sad i Folketinget (Farfader til Vagn Bro); den yngste, Hans C. i Baaring, var i en Aarrække Sogneraadformand.

Christoffer Jensen omtales 1842 af Hofman Bang i hans Odense Amts Beskrivelse for en Konstruktion af en Svingplov, »hvorefter Christoffer Jensen har vist megen Tænksomhed.«

Om de af Christen Rasmussens Børn, der er født i Margaard, ved jeg videre kun, at Alexander kom til Brænderup Sogn at bo. Christen Rasmussen døde, som før nævnt 1844, og hans Enke, Anne Marie Mortendt., 2 Aar senere.

Anne Rasmusdatter, f. 1770, konf. 1784 sammen med sin 3 Aar ældre Broder, Christen; han har nok maattet vente, for at lodse hende til Præstegaarden. Af N. Aaby Kirkebog ses:

1789, 4. Oktbr., troløvet Enkemand Anders Hansen i Roerslev og Pigen Anne Rasmusdt. hos Gmd. Jørgen Andersen i N. Aaby. Copul. 4. Nvbr.

Det var i den Gaard i Roerslev, der nu kaldes Jensgaard, at Anne Rasmusdt. blev Kone; hendes Mand blev senere Sognefoged.

Der blev 2 Sønner i dette Ægteskab, Hans, der paa en Parcel af sin Fødegaard byggede Gaarden Fuglsang, hvor

hans Efterslægt har levet i et Par Generationer, og Mads, der i laars Alderen døde hos sin Moster Karen i N. Aaby. Moderen Anne, var forud død.

Lars Rasmussen er, som nævnt, født 1784 i Kærbyholm; men hans Opvækst foregik i Vejrup. Han var kun 5 Aar gammel, da hans Fader døde, og han fik 2 Gange Stedfader, idet hans Moder 1790 giftede sig med Jens Nielsen fra Fjellerup, og efter dennes Død 1798 med Hans Hansen fra Nakke. Hun døde 1823.

Lars Rasmussen var en ældre Karl, da han 1820 blev givt med den 10 Aar yngre Anne Nielsdt. fra Bubel og samme Aar fik Gaarden tilskjødet af sin Stedfader.

Skifteprotok.: 1820 faar Lars Rasmussen i Vejrup Adkomstbrev fra sin Stiffader, Hans Hansen, paa Gaarden 4—, —2—1 mod at betale Gjæld 1004 Rd. og Arv 840 Rd. og til Deklaration 800 Rd. Sølv foruden Aftægten.

Der blev i dette Ægteskab følgende Børn: 1821 Maren, der blev givt til Skaadstrup; 1824 Rasmus, der blev givt til Taarup Skovgaard; 1826 Kirstine Marie, der blev givt til Skovskaarde; 1828 Karen Dorthe, der blev givt til Bubel, og 1832 Anna, der fik sin Fødegaard.

Lars Rasmussen beskrives som en særdeles begavet og sjælden oplyst Mand, dog af en stille og beskeden Optræden. Han besad stor Indsigt i vore borgerlige Forhold og havde samlet sig betydelige historiske Kundskaber; ogsaa roses han for Sanddruhed og Retskaffenhed, parret med Velvillie og Beskedenhed. Han var i mange Aar Sognefoged og Lægdsmand og blev Dannebrogsmænd.

Lars Rasmussen døde 1868 og blev altsaa 84 Aar gl.

Karen Dorthe Rasmusdt., født 1786 i Vejrup. Hun blev 1811 givt med Ungkarl Lars Jørgensen fra Ørslev og kom til Kaslund, Barløse Sogn, at bo. Ved en Skiftesamling Aaret efter, hvor hans Kones Fædrenearv af 400 Rd. udbetales, kaldes han Murmester. En Søn af dem, Jørgen Larsen, blev en kjendt Bygmester og Gaardejer i Ejby.

Maren Rasmusdt., født 1789 i Vejrup. Hun blev 1813 givt med Ungk. Peder Hansen i Vejrup, og de kom til at bo i hans

Fødegaard. De vare nær beslægtede; Mads Rasmussen i Kærbyholm var deres fælles Bedstefader. Deres Børn var: 1814 Hans Jørgen, 1817 Ellen Kirstine, 1819 Rasmus.

Ellen Kirstine fik, gift med Niels Hansen, sin Fødegaard, i hvilken Slægten endnu lever. Da Maren Rasmusdt. dør 1830, nævnes hendes Mand, Peder Hansen, som Sognefoged.

Dermed er Rasmus Madsens mange Børn omtalt; men tilbage er en nærmere Beskrivelse af den ældste Søn, ham som er min Oldefader, nemlig

X.

Hans Rasmussen, han var født sidst paa Aaret 1749. Han blev 6. August 1770 viet til Enken Anne Dorthe Madsdt. i Vejrup. Forloverne ved dette Ægteskab var hans Fader og Søren Stensen paa Geldbjerg. Anne Dorthe, der var en Datter af Mads Sørensen og Maren Hansdatter i Baaring (i den Gaard, der nu kaldes Rankegaard), var samme Aar blevet Enke; hendes første Mand hed Anders Hansen, til hvem hun var blevet viet 1761; men hun havde ingen Børn med denne sin første Mand.

Samme Aar, Hans Rasmussen rykker ind i Gaarden (Matr. Nr. 6) i Vejrup, køber han den af Odense Hospital for 900 Rd. Den havde da Hartkorn 5—3—2—,,.

Foran i sin Bibel har Hans Rasmussen skrevet:

Hans Rasmussen — Anne Dorte Mads Datter.

A. No. 1778 — Egen Bog.

Soli Deo, Gloria. — Er saa meget som: Gud allene Ære.

Bagerst i samme Bibel har han noteret:

Anno 1776. Da blev vor Søn, Anders Hansen født, Paa Palme Søndag den 31. Martius Klokken halven 12 Slet om formiddagen. Anno 1781. Da blev vor Søn, Mads Hansen født, Paa Een Løver Dag, Som hvar den 10. February Klockken 11 Slet om eftermiddagen.

Fødselsdagene sammenholdt med Daabsdagene fortæller, at begge Drengene er blevet hjemmedøbt.

1784 er det saa, at Hans Rasmussen bytter Gaard med sin Fader og kommer til Kærbyholm, til sin Fødegaard.

Siden han for 15 Aar siden forlod Kærbyholm, er der med

denne sket store Forandringer. Først 1777 dette, at Byen fik sine Marker udskilt fra Fællesskabet med Kærby og de 2 nordlige Gaarde i Taarup, og saa siden, at Byens Jord var blevet delt mellem de 3 Gaarde. Her var noget for en ung Mand at tage fat paa; Marken blev indhegnet og inddelt i 3 Stykker: Forlykken, Mellemlykken og Nederlykken; Trevangsbrugget stod jo endnu ved Magt. Grøfttevoldene var han en af de første til at beplante med Asketræer. Ogsaa anden Plantning interesserede ham; saaledes blev Gaardens Tornehave, som der nu ikke efter Udskiftningen er mere Brug for, beplantet med Nyttetræer. For denne sin i de Tider meget skattede Virksomhed fik han af det kgl. Landhusholdningsselskab tildelt et Sølvbæger, hvorpaa staar:

Til Gaardmand Hans Rasmussen af Kærbyholm for Træplantning — 6te Bæger 7. May 1817 — Det kongelige Landhusholdning Selskab.

Til Gaarden har den Gang, ligesom senere, hørt en stor Frugthave, saa der kunde tilvirkes en hel Del Most; hvoraf der, foruden til eget Brug kunde bortgives. I sin Dagbog noterer Mad. Frederikke Østrup paa Ørridslevgaard bl. a.: »1794, 13. Oktbr., fik vi en Tønde Must fra Landmaalerens Broder.« Se ogsaa Brevet fra Landmaaleren selv.

Omkring 1790 lod Hans Rasmussen opføre et nyt Stuehus til sin Gaard; det staar endnu og vil, om det faar Lov dertil, endnu i et Par Slægtled kunne gjøre Fyldest; mest af alt ved det beundrer jeg Gulvbelægningen i Fremmed- og Overstuen, der bestaar af 9" brede og 1½" tykke, omtr. knastfrie Fyrreplanker. Det var et Gulv, som Prins Kristian (senere Kong Kristian IX) roligt kunde betræde, da han i 1848, som Chef for Hestgarden fra sit Kvarter i Indslev blev budt til Kærbyholm til Punsegilde af Herregaardsskytterne, som der laa indkvarteret. Min Fader har fortalt, at han den Dag, som sædvanlig, var paa Æggtur og kom først hjem ud paa Natten, da Gildet var forbi.

I mange Aar var H. R. Sognefoged og Lægdsmand. Jævnlig nævnes han som Curator eller Lavværge, ikke alene for Slægtninge, men ogsaa for udenforstaaende; ligeledes var han meget brugt som Vurderingsmand, tidt sammen med Sogne-

fogden, Niels Jørgensen, i Asperup. Ogsaa som Vitterlighedsvidne; Ex.:

»1802, Opsigtsfører ved Vejarbejdet Carsten Pedersen, Baaring, laaner af Lieutenant Bretteville, Vej Conducteur, 70 Rdl., hvorfor han pantsætter sit Indbo. Til Vitterlighed: Hans Rasmussen. Niels Jørgensen.«

»1809, 24. April overdrager Selvejer Gmd. Jørgen Nielsen, Baaring, til Hr. Jens Kraft Dinesen Wedell paa Kiersgaard en Lykke, Jensbjerg kaldet, som for sig selv findes indhegnet. Htk. 1—4—3—1. 900 Rdl. — Jørgen Nielsen, m. paah. Pen.

Til Vitterlighed: Hans Rasmussen. R. Rasmussen.«

Jeg gætter paa, at denne Krigsraad Vedels Søn, der var Søløjtnant, har havt Plan om paa dette Sted med den prægtige Udsigt (den Lykke »Jensbjerg« her er Tale om, hører nu til Ole A. Olsens Gaard ved Baaring Skov) at bygge sig et Lyststed. I stedenfor bosatte han sig saa paa Søbysøgaard. Af den samme Jørgen Nielsen i Baaring køber Hans Rasmussen i Aaret 1805 et Stykke Skov 49940 □ Al. stort for 625 Rdl.; men 1815 tilbagesælger han en Parcel, stor 10,000 □ Al. for 400 Rdl. N. V. Et Eksempel paa Pengenes vekslende Værdi i dette Tidsrum. Til Slut om Hans Rasmussen, hans Brev

Til Anders Hansen, Frørup Skole.

Min kjære Søn, Anders Hansen.

Nu kand jeg lade dig vide at jeg er kommen vel hjem. Det gik mig vel paa min Reise, jeg gik efter den opskrift som jeg fik om de Byer at jeg skulde gaa af gandske Rettig og gik aldrig et endneste Fjed fejl og kom til Stenderup til Kloken halkan 3 slet og kom lykkeligen over Vandet og laag der om Natten hos Jørgen Pedersen paa Ellegaard og kom siden hjem til Middag. Da alting stod gandske vel til og de alle hvar vel ved Helbred, og din Moder blev gandske glad, da jeg fortalte hende, hvorledes der stod til hos din Skolemester, den opskrift som jeg hafde at gaa efter fik Hans Madsens Sønner (i Vejrup), at de kunde gaa derefter til dig; din farbroder Simon i Vejrup skal have Fæstensøl paa Fredag, som er den 6te Martius, Hans Rung i Kjærbye kom just ind til os strax efter at jeg hvar kommen hjem, hand lovede at vilde tage dine Bøger med til Christians Felt om end 10 til 12 Dage, saa

kommer hand dertil. Nu kjære Søn, hvi ved saa intet mere paa denne Tid, end at vi beder dig at du tidt og ofte beder til Frelseren, at hand vil give dig den Vished, at du maa blive hands kjære Barn; skrif os til saasnart som du kand, hvordan du lever, saa kand Hans Ruug faa det Brev med til os, Saa intet videre end at bede dig at hilse din faders Skolemester, tillige hans Børn fra os, at vi ønsker, at det maa gaa eder alle vel.

Jeg vil ved Guds naade stedse blive din oprigtige Fader
Kjærbyeholm c. 3. Martius 1789.

Hans Rasmussen.

Det var langt bort den 12—13-aarige Anders var blevet sendt i Skole, næsten som til Udlandet; »Holsten« kaldtes Sønderjylland i Almindelighed. Det var ogsaa en lang Vej for Faderen ved Vintertide at besøge ham; først de 17—18 km til Fønsskov Ellegaard; dertil har han nok været ridende; saa over Vandet til Stenderup Strand; derfra og til Frørup er Luftlinien 20 km, hvortil nok vil svare ca. 30 km, naar Vejene skulde følges; den Vej gik han. Frørup ligger 7—8 km vest for Kristiansfelt; Hans Ruug, som vilde dertil, har nok været Hernhut.

Hans Rasmussen var i mange Aar Enkemand. Hans Kone, Anne Dorthe Madsdt., blev begravet 11. Aug. 1790. Hun var, som nævnt, fra Baaring og af en talrig Slægt, i Gaardene der, men som nu er ebbet ud; en Søster af hende havde en Søn, Anders Hansen, der kom til at bo i Kauslunde; hans Søn igjen, Ole Andersen, blev en meget bekjendt Mand, han blev Sognefoged, Medlem af Assens Amdsraad og var den første Formand for Nr. Aaby Sparekasse.

Hans Rasmussen døde den 2den Novbr. 1822. Han naaede at vugge min Fader, der var hans yngste Barnebarn. Han blev 72½ Aar gl.

Samtidig med Hans Rasmussen boede der i Asperup, i den Gaard der nu kaldes Lindegaard, en Mand ved Navn Niels Jørgensen. Han var fra Geldbjerg, Søn af Jørgen Hansen og Karen Nielsdt. dersteds. Om ham fortæller Eskild Sørensen:

»Niels Jørgensen, f. 1750, den yngste af de 4 Sødskende, men den højeste af dem alle; han var og rundladen, hans An-

sigtstræk var smilende, hans Snak ledsaget med Smil og smaa Latter, nogle af hans Ord udtalte han bogstavelig efter Skriften; hans udvortes Væsen røbede noget fornemt og i sin Vandel et tænkende Menneske. Medens han var hjemme var han velgjørende, vil sige til at hugge og snitte; han var og munter; naar han kom hjem fra Markens Arbejde, kom han mestendels syngendes; kun var han værst, naar han var vred; thi da sagde hans Stifmoder, hun turde ikke se ham i Ansigtet. Da hans yngre Broder Mads var bleven til Karl, saa undsaa Stiffaderen, Søren Stensen, sig for dennes Familie, at Mads skulde være som Undersvend for Niels, heller kunde han (Mads) faa saa stor en Løn; han betydede da Niels paa en beskeden Maade, at han skulde være sig om en anden Tjeneste. Efter sit eget Udsigende, da han gik her fra Gaarden til sin anden Tjeneste, saalænge han endnu kunde se Geldbjerg, da var der ingen Fare, men da han ikke dette kunde længer, saa græd han som et Barn. Han kom i Tjeneste hos sin Broder Hans i Indslev og tjente ham et Aar, derefter hos sin Søster Karen Margrete i Kærbyholm og tjente hende i 2 Aar. Saa blev han gift 1776 med en Enke i Asperup (i den store Gaard nord for Præstegaarden), som havde kun en Søn, der var tilskreven i Arv 600 Rd. af denne prægtige Gaard.

Han blev her baade Sognefoged og Lægdsmand, Embeder, som han ret var skikket til; thi han kunde danne sig efter sin Øvrighed og sine Underhavende af Sognets Folk, medens nogle Sognefogder havde Klammeri og Strid med deres Underhavende, naar de skulde anføre dem til offentligt Arbejde, da kunde han faa sine dertil uden mindste Modsigelse. Dette blev flere Gange anmærket af Vejetaten — Leutenanter og Pikteurer — der havde Opsigt og Befaling over Arbejdet ved Hovedlandevejen, at den Asperup Sognefoged, Niels Jørgensen, var den bedste af dem alle.« —

Han havde 2 Døtre, Mette Marie f. 1780 og Ane Kirstine f. 1783. Hans Kone hed Karen Hansdatter.

Niels Jørgensen og Hans Rasmussen i Kærbyholm, der jo ogsaa var Sognefoged, var jævnaldrende. Naar der ovenfor fortælles, at Niels Jørgensen ligesom var de andre Sogne-

fogder overlegen, saa kan det jo gjerne være det passer, men i de adskillige Tilfælde, hvor jeg har set deres Underskrifter som Vitterlighedsvidner, leverer Hans Rasmussen den første Underskrift. Ogsaa paa Brandpolicer har jeg set deres Underskrifter; de var her Vurderingsmænd.

Disse 2 Mænd har kjendt hinanden fra Drengaaarene; som gifte Mænd er de havnede i hver en stor Gaard i 2 Nabobyer, blev begge Sognefogder og havde meget Samarbejde ved Udførelsen af offentlige Hverv. Alt dette har naturligt ført med sig, at Gangtræet over Aaløbet ved Kærbyholm jævnlig er bleven betraadt af den ene eller den anden, med andre Ord, at de er kommen meget i hinandens Hjem og orienteret sig. I Hjemmet i Kærbyholm har Niels Jørgensen set 2 Sønner, der var født 1776 og 1781, og i Asperup havde Hans Rasmussen set 2 Piger vokse op, der var født 1780 og 1783; det var jo da næsten en Selvfølge, at der skete et Magelæg saaledes, at Hans Rasmussen byttede sin yngste Søn Mads med Niels Jørgensens ældste Datter Mette Marie.

Eskild Sørensen fortæller paa sin Maade: »Ved dette Mageskifte blev der lidt Misforstaaelse imellem begge Fædrene, og Aarsagen var denne, at da Niels Jørgensens Datter Mette Marie havde faaet Hans Rasmussens ældste Søn og var kommen til Kærbyholm, saa tror jeg nok, at Niels Jørgensen var lige glad om Hans Rasmussens yngste Søn fik hans yngste Datter og hans Gaard eller ikke; d. v. s., han havde intet imod, at de Unge fik hinanden, kun trak han Tiden ud, og Hans Rasmussens Søn gik hos ham i 2 Aar og tjente som Staldkarl førend han maatte faa Datteren og Gaarden.«

Om Niels Jørgensens Endeligt fortæller Eskild Sørensen:

»Denne vittige og fornemme Bonde døde den 31. Okt. 1812. Aarsagen til hans Død var Stensmerter, hvoraf han skulde have lidt meget ondt og det lang Tid førend han døde.«

XI.

Anders Hansen, den ældste af Hans Rasmussens 2 Sønner, var som nævnt født 1776, gik 1788—89 i Frørup Skole ved Kristiansfeldt og var vel ellers hjemme. Om hans Giftermaal fortæller Asperup Kirkebog:

»1802, den 29de May mødte i Præstegaarden ung Karl Anders Hansen fra Kiærbyholm og Pigen Mette Marie Nielsdatter heraf Byen og tilkjendegav, at de vilde indlade sig i Ægteskab med hverandre og til den Ende lyses af Prædikestolen. Som Forlovere, at der ikke i nogen Maade var noget hinderlig i deres forehavende Ægteskab vare med Dem underskreven

Hans Rasmussen. Niels Jørgensen.

De blev kopulerede 26. Juny.«

Bryllupsdagen altsaa 4 Ugersdagen efter Trolovelsen.

Der blev i dette Ægteskab 5 Børn, hvorom Indslev Kirkebog oplyser:

1805, 15. Maj, født Anne Dorthe, hjemmedøbt 16. Maj, i Kirke 17. Juni. Faddere: Jørgen Rasmussen og Niels Pedersen, ibd.

1807, 16. Juli, født og døbt Hans. Faddere: Niels Pedersen, Hans Rasmussen og Jørgen Rasmussen i Kiærbyholm.

1814, 3. November, født Niels. Faddere: Mads Hansen af Asperup, Niels Pedersen fra Saxeroe og Jørgen Jørgensen fra Kiærbyholm. (Niels Pedersen var Moderens Halvbroder).

1819, 2. November, født Mads. Faddere: Mads Hansen i Asperup, Jørgen Jørgensen i Kiærbyholm og Hr. Mygind fra Aabylund.

1822, 31. Juli, født Rasmus. Faddere: Niels Pedersen i Sadsero, Hr. Mygind i Aabylund og Jørgen Jørgensen i Kiærbyholm. Døbt hjemme 1. Aug., i Kirken 25. Aug.

Alle nævnte 5 Børn naaede den voksne Alder, blev gift og bosatte som følger: Anne Dorthea blev 1827 gift med Anders Madsen i St. Nellerod i Haarslev Sogn, Hans kom til Baaring, Niels til Kjødstrup, Mads til Asperup Hedegaard, Ras-

1835 blev Anders Hansen Enkemand; hans Kone, Mette mus fik sin Fødegaard.

Marie Nielsdt., blev 55 Aar gl.

1850, sidst paa Aaret, døde Anders Hansen, 74 Aar gl.

Anders Hansen var i flere Aar Sognefoged og Kirkeværge. Han havde nogle smaa Ejendomsspekulationer eller Pengeanbringelser, af hvilke her skal nævnes:

1817 sælger han til Hjulmand Jørgen Hansen i Indslev et Hus, Frydenlundhuset, beliggende udenfor Indslev By og med

Hartk. „—2—2—2½ for 800 Rd. N.V. Huset havde han ejet siden 1812.

1818 udlaaner han 700 Rd. til Fæstehusmand Jeppe Pedersen, Indslev Taarup, mod Pant i en Lykke syd for ny Landevej, stor 11½ Td. Ld., som Jeppe Pedersen har kjøbt af Rasmus Hansen i Taarup.

1819 faar han Skjøde fra Pastor Brown i Brenderup paa 2 Huse med Have, men uden Hartkorn, i Indslev By. 250 Rd. N.V.

1819 udsteder Jakob Jensen i Asperup Obligation til Mads Hansen i Asperup og Anders Hansen i Kjærbyholm paa 3300 Rd. N.V. — Pant i Htk. 7—3—2—2½ for 2700 Rd. og i Besætning, Ind- og Udby for 600 Rd.

1820 udsteder Gmd. Jørgen Nielsen i Baaring Obligation paa 250 Rd. rede Sølv til Anders Hansen i Kjærbyholm. 1ste Prioritet i en Skovplet paa 50,000 □ Al., samt noget Agerland.

M a d s H a n s e n, den anden og yngste Søn af Hans Rasmussen, var som nævnt født 1781. Hvorvidt, om han ligesom sin ældre Broder har faaet en extra Skoleuddannelse, derom ved jeg ingenting; men 1810, 10. Novbr., bliver han trolovet med Ane Kirstine Nielsdt., den Asperup Sognefoged Niels Jørgensens anden og yngste Datter. Forloverne var ogsaa denegang de 2 Fædre: Hans Rasmussen og Niels Jørgensen. De unge Folk kommer selvfølgelig til at bo i Asperup, og ret længe har de da heller ikke maattet vente paa Skjøde, da Niels Jørgensen dør 1812 og nok forinden har sørget for at faa den Ting i Orden.

I dette Ægteskab blev der kun et Barn. Kirkebogen beretter:

1813, d. 4. Juni, er Niels en Søn af Selvejergaardmand og Sognefoged i Asperup Mads Hansen og Hustru Anne Christine Nielsdt. døbt. Faddere: Jørgen Simonsen og Hustru af Baaring, Anders Hansen og Kone af Kjærbyholm, Niels Nielsen og Hans Hansens Koner af Asperup. Præstens Kone bar.

Mads Hansen blev Sognefoged efter sin Svigerfader og han blev mere end det. Da Stænderforsamlingen i Roskilde aabnedes den 1ste Oktober 1835 mødte Mads Hansen som De-

puteret fra sin Egn og maa jeg i denne Forbindelse nævne, at hans Søn, Niels Madsen, var Medlem af den grundlovgivende Rigsforsamling 1847.

Mads Hansen døde 1851, Aaret efter sin Broder i Kærbyholm. Hans Søn, Niels Madsen, blev en meget kjendt og agtet Mand, hvis Historie en anden bedre end jeg kan udrede.

XII.

Rasmus Andersen, Anders Hansens yngste Søn og født 31. Juli 1822, fik sin Fødegaard. Han blev 6. Juli 1850 gift med Anne Margrete, Datter af Thomas Svendsen og Karen Jensdt. i Kustrup (nu Kustrupgaard). Anne Margrete var født 6. August 1827.

Disse mine gode Forældre var lidt i Slægt med hinanden, hvad de aabenbart ikke selv har vidst; jeg har ialtfald aldrig hørt dem omtale det. Moder hørte nemlig ogsaa til den Slægt, der omhandles i dette Skrift, endda paa 2 Hold. Følgende Række viser dette:

1. Anne Margrethe Thomsdatter; Moder:
2. Karen Jensdatter i Kustrup; Fader:
3. Jens Rasmussen i Kærby; Fader:
4. Rasmus Jensen i Kærby; Forældre:
5. Jens Nielsen og Mette Rasmusdt. i Kærby.
Hans Fader:
- 6a. Niels Steffensen i Kærby, og Farfader:
Steffen Rasmussen i Kærbyholm, gift med
- 7a. Mette Andersdatter.
Mette Rasmusdatters Fader:
- 6b. Rasmus Christensen i Kærbyholm, og Farfader:
- 7b. Christen Andersen i Kærbyholm.
8. Anders Olufsen i Særlev.

Jens Nielsen og Mette Rasmusdt. har altsaa været Næstsøskendebørn og havt en fælles Stamfader i Anders Olufsen. Mine Forældre har været beslægtede i 6te Led. Sært nok, at Moder skulde blive Medejer af Anders Olufsens Kiste og denne dog alligevel komme bort fra Kærbyholm.

Min Kones Stamtavle, denne Slægt vedrørende, lyder:

1. Rasmus Christensen og Maren Madsdt. i Kærbyholm.
 2. Datter Mette, f 1688, gift 1704 med Jens Nielsen i Kærby.
 3. Søn Niels, f. 1707. Bosat i Kærby. Hustru Anne Hansdt.
 4. Datter Anne, f. 1733, gift 1748 med Mads Hansen i Kærbyholm.
 5. Søn Hans, f. 1753, g. 1801 m. Mette Handsdt. fra Indslev. Bosatte i Taarup.
 6. Datter Anne Margrete, f. 1802, g. 1829 med Søren Mathiesen fra Bøgelund.
 7. Datter Karen, f. 28. April 1838, g. 1859 m. Niels Olsen.
 8. Datter Mette Kirstine, f. 11. Nvb. 1860.
-

EFTERSKRIFT

Denne Stamtavle er ikke ført helt »up to date«, men den er ført saa langt ned, at alle, der kjender deres Bedsteforældre, vil kunne finde den Gren af Stamtræet, hvortil de hører.

Slægtsrækken udviser det vistnok sjældne Tilfælde, at en Borgerslægt, vel endda en Bedsteborgerslægt, har fortsat sig som en Bondeslægt og endda dumper ind i et Tidsrum, der regnes for Bondestandens Fornedrelsestid; men mine Forfædre synes at have holdt Ryggen rank og Hovedet klart; med andre Ord: De har været frie Mænd, og Slægten har, naar der var Røre i Tiden, kunnet gjøre en kulturel Indsats, som f. Eks. da Tiden for Udskiftningen kom, da at kunne stille 3 Landmaalere til Hjælp for dette mægtige Arbejde.

Jeg er stolt af mit Ophav og dets Forgreninger, men giver samtidig Plads for en anden Følelse, den der er udtrykt i de Linier i et Vers af Havamaal:

Pral ej af Fædres Ære, hver har blot sin.
Kan Du ej spænde Buen, er det ej din.

F. R.

